

**Sauelane peab
hädas just sinna
sõitma.**

GUIDO ANIJAGO, LK 6

LK 2-3 ■ Retkel Pakri poolsaarel
LK 5 ■ Ristile oodatakse pagulasiLK 6 ■ Algavad suvised teetööd
LK 12 ■ Masin vaikib, lind laulab

SUURVALLA SÜND MUUTUB JÄRJEST AMETLIKUMAKS

Leping maavanemale, küsimused kõigile

SAUE VALD

Ülo Russak

ylo@harjuelu.ee

■ Esmaspäeval andsid ühinevate omavalitsuste – Saue linna ja valla, Kernu ja Nissi valla – esindajad maavanem Ülle Rajasalule üle ühinelemislepingu koos mahuka ühinemisdokumentide kaustaga ning palvega see maavalitsuse poolt heaks kiita ja vabariigi valitsusele kinnitamiseks esitada.

“Pikk ja keeruline protsess, mis algas kolm aastat tagasi, hakkab lõpule jõudma, omavalitsuste elanikud on oma sõna öelnud, volikogud ühinemistahet kinnitanud,” ütles maavanemale mahukat dokumendikausta andes ühinemise üks eestvedajaid, Saue vallavanem Andres Laisk.

Ülle Rajasalu tunnustas ühinevate üksmeelt ja tegutsemistahet – sündimas on uus jätkusuutlik omavalitsus, kus elab 21 000 elanikku ja mille keskus saab olema Sauel.

“Kuigi ühinemisläbirääkimisi peavad Eestimaal peaaegu kaks kolmandikku omavalitsustest, jõudsid neli Harjumaa omavalitsust ometigi esimesena olulisse vahefinišisse,” sõnas maavanem. “Minu soov tekkiva suurvalla juhtidele on, et esimesel kohal oleks nende tegemistes ikka mõtlemine inimesele, vallakoelanikule. Kõiki elanikke suurvallas on võimatu tunda, aga nende mured ja probleemid tuleb ikka ja iga juhu ära tunda.”

Kui toimub võimupööre

Kas on ka siis suurvalla teke kindel, kui mõnes vallas toimub võimupööre, volikogus võtab võimu uus koalitsioon, kes ühinemist ei toeta?

Ülle Rajasalu: “See küsimus polegi seadusega täpselt reguleeritud. Kui ka maavalitsus ja vabariigi valitsus on ühinemise heaks kiitnud, siis sellele enam põhimõtteliselt tagasikäiku anda ei saaks.”

See tähendab, et maavanem peaks dokumentidega valitsusse kiirustama ja valitsus ruttu otsuse langetama...

“Kui me nüüd mõne omavalitsuse althüppamise pärast kiirustama hakkame, siis tunnustame ühinemisprotsessi nõrkust. Sel pole mõtet, rahvas ja rahvaesindajad volikogudes on oma sõ-

Saue vallavanem Andres Laisk andis esmaspäeval, 11. aprillil maavanem Ülle Rajasalule üle paksu kausta köidetud ühinemisdokumentid. Lootuses, et need peatselt maavalitsuse poolt Eesti vabariigi valitsusele kinnitamiseks esitatakse.

Ülo Russak

na öelnud, liitumisleping pole nii nõrk, et kartma peaksime,” uskus Andres Laisk.

Andres Laisk vallajuhiks?

Tekkiv uus omavalitsus saab arvatavasti riigilt toetust 2,5 miljonit eurot. “Eks me ole läbirääkimiste käigus ka läbi arutanud, kuhu seda raha kulutada. Kindlasti läheb osa uue sümbolika väljatöötamiseks. Lõviosa tahame kulutada aga Sauele uue vallamaja püstitamiseks,” kinnitas Kernu volikogu esimees Kuldar Paju. Lõplikku otsuse raha kulutamise kohta peab tegema aga ikkagi valitav 27-liikmeline volikogu.

Kes hakkab seal vallamajas tähtsaimal toolil istuma, kes saab uue suurvalla vanemaks?

“Eks ikka ettevõtlik noorepoolne mees, kes ka neid läbirääkimisi vedas,” viitas Kernu vallavanem Enn Karu Andres Laisale.

“Selle küsimuse saab otsustada ainult valitav volikogu,” ei välistanud Laisk seda võimalust.

“Samas – kindlasti hakkavad suurvallas enam rolli mängima poliitilised parteid, valimine muutub erakonnapõhisemaks, kui oli väikevaldades, kus domineerisid valimisliidud,” arvas IRLi kuuluv Laisk.

Keila marginaliseerub?

Mis saab Saue linnast, kui tekib suur Saue vald? Kas linnaõigused kaovad? Vastus on ühinemisdokumentide kirjas: Saue säilitab linna õigused – väljaarvatud oma eelarve – ka linnavanema uhke kett jääb alles. Nüüd hakkab seda pidulikel puhkudel kandma ainult Saue vallavanem.

“Minu jaoks on olulisem küsimus, mis saab seni Lääne-Harjumaa vaieldamatuks tõmbekuseks olnud Keilast. Kas Keila hakkab marginaliseeruma?”

“Kui tekib teine tugev keskus kõrvale, on loomulik, et Saue võtab osad funktsioonid enda kanda,” arvas Andres Laisk.

Ka pole veel kindel, et suurvalla tuleb just sama suur, nagu

see esialgu kavandatud on. Osa Läänemaaga külgnevad Nissi valla külad soovivad Läänemaa alla.

“Rahva tahet tuleb arvestada,” kinnitas Nissi vallavanem Peedo Kessel. “Pealegi – kaotada 21 000 elanikust 200 pole nii valus, kui kaotada 2000 inimest. Suures vallas on ka selliseid küsimusi lihtsam lahendada, olla juhina tolerantsem,” uskus Kessel.

Töörühmad alustavad

Omavalitsuste juures tegutsenud ühinemiskomisjonid, mis koosnesid peamiselt poliitikutest – volikogu liikmetest ja valla kõrgematest ametnikest – on oma töö lõpetanud, maikuust alustavad tööd ametnikega töörühmad, kes peavad välja töötama suurvalla ühtse arengukava, juhtimismudeli jne. Uus suurvalla astub jõusse peale järgmisi kohalike omavalitsuste valimisi oktoobris 2017.

Vaata arvamusi ühinemise kohta lk 4.

Keskerakonna Harjumaa juhina jätkab Värner Lootsmann

■ Kuigi Keskerakonna Harju piirkonna esimeheks kandideeris ainult Värner Lootsmann, esitati kandidaadiks ka Viimsi abivallavanem Oliver Liidemann, kes pärast kandidaadi sõnavõttu loobus juhiks pürgimisest.

Marvel Riik

marvel@harjuelu.ee

Kui Loksa gümnaasiumis toimunud piirkonna juhi valimistel esitati Keskerakonna piirkonna juhiks Oliver Liidemann, olid saalisolijad üllatunud ning küsisid kõval häälel: kellega on tegu?

Liidemann kasutas kandideerimist võimalusena kõnetada Harju keskerakondlasi. “Pool aastat tagasi valiti meie kongressil uus juhtorgan, mistõttu on Keskerakond olnud sisuliselt kodusõjas, sest kõik ei taha leppida ühe poolega,” rääkis ta. Liidemanni sõnul oli tema kandidatuur ja sõnavõtt erakonna juhatuse liikmetega läbi arutatud, ja kuigi see kõigile ei meeldinud, tuli seda ikkagi teha, sest erakonnasisene võitlus tuleb lõpetada.

Olukorrast piirkonnas

Lisaks oli Liidemannil kriitilisi sõnu Harju piirkonna kohta. “Harjumaal on 22 omavalitsust, millest me oleme võimul kõigest viies omavalitsuses (Anija, Viimsi, Loksa, Maardu ja Paldiski). Ma arvan, et see ei ole hea tulemus. Meil on vaja uusi mõtteid, ideid. Praegu vesi seisab ja mida rohkem see seisab, seda hapumaks läheb,” ütles Liidemann, viidates Keskerakonna Harju piirkonna senisele juhtkonnale.

“Praegu oleneb palju haldusreformist. Vastavalt sellele tuleb seada ka oma adrad.”

“Meil on Viimsis 21 volikogu liiget, kellest kaks on Keskerakonnast ja me oleme võimul. Seda tänu sellele, et me suudame

Keskerakonna Harju piirkonna juhiks valiti Värner Lootsmann, kes sai 130 poolt- ja 7 vastuhäälet.

teiste erakondadega suhelda. Keskerakonna Harju esimees ja juhatus ei ole selleks mitte midagi teinud,” lisas Liidemann hiljem intervjuus.

130 poolthäälet

Lootsmann, kes valiti 9. aprillil 130 poolt- ja 7 vastuhäälega Harju piirkonna juhiks, ei olnud enda sõnul üllatunud, et piirkonna juhi kohale esitati veel kandidaate. “Juttusid oli igasuguseid. Üldiselt tundus, et ega neil [Liidemanni seltskond – M. R.] siin midagi nii väga tõsist ei olnudki plaanis,” sõnas Lootsmann, kelle sõnul on Liidemannilt ennagi tulnud mõistetamatuid käike: “Kolm nädalat tagasi andis ta mind aukohtusse, sest minu sõnavõtt [piirkonna juhi esimesel valimisel – M. R.] oli liiga tõsine.”

Juhtunud Harju piirkonda viimased 22 aastat, seab Lootsmann eesmärged vastavalt vajadusele. “Loomulikult on palju teha, aga elu on dünaamiline ja sellega tuleb arvestada. Praegu oleneb palju haldusreformist. Vastavalt sellele tuleb seada ka oma adrad. Aga seda me näeme siis, kui seadus on vastu võetud,” ütles Lootsmann.

Tema sõnul tuleb igale Harju piirkonnale eraldi vaadata. “Harjumaal toimuvad mitmed omavalitsuste ühinemised, ja ma näen, et me peame sellele tõsiselt keskenduma,” lisas Lootsmann.

Oliver Liidemanni (kõnet pidamas) sõnul tuleb erakonnas kakluse lõpetada ja Harju piirkond peab enda tööd paremini tegema. Harju 22 omavalitsusest on Keskerakond võimul vaid viies. 2x Marvel Riik

Harju mõttega!

“Võib võtta lahjat mürki, et Loxsa linn ja Kuusalu vald ühinevad. Küsimus on, kas see on vabatahtlik või sunni- viisiline.”

Margus Soom,
Kuusalu vallavolikogu liige / Sõnumitooja,
6. aprill

“Viimsi on hea koht elamiseks, kõik vajalik on lähedal olemas. Kõik oma raamatud olen kirjutanud kodu köögi- laua taga, suviti terrassil istudes.”

Meelike Saarna,
kirjanik ja ajakirjanik / Viimsi Teataja, 8. aprill

KURI KARJAS

Kehaline väärkohtlemine

- 12. aprillil teatati, et Maardus Keemikute tänava korteris tekitati peretüli käigus kehavigastusi 26-aastasele naisele.
- 10. aprillil teatati, et eelmisel päeval löödi Maardus tüli käigus 38-aastast naist. Politsei pidas löömises kahtlustatavana kinni 40-aastase mehe.
- 10. aprilli õhtul teatati, et Maardus on ühe maja trepikojas löödud 34-aastast meest. Politsei pidas kuriteos kahtlustatavana kinni 34-aastase mehe.
- 9. aprilli hilisõhtul teatati, et Paldiskis on trepikojas tekkinud konfliktist järgnenud kakluse tagajärjel saanud viiga 30-aastane mees.
- 8. aprilli õhtul teatati, et Harjumaal Anija vallas on löödud 50-aastast naist. Politsei pidas kuriteos kahtlustatavana kinni 58-aastase mehe.

Vargus

- 11. aprillil teatati, et Tabasalus Kooli tänava asutuse riietusruumist varastati rahakotist sularaha 340 eurot.
- 9. aprillil teatati, et Viimsi vallas on sisse murtud majja ning varastatud erinevaid ehitusmaterjale, tööriistu ja muid esemeid. Kahju 2000 eurot.
- 8. aprillil teatati, et Keilast asuvast ehitusobjektist on varastatud erinevaid esemeid. Kahju on selgitamisel.

Põleng

- 12. aprillil kell 18.33 sai Häirekeskus teate tulekahjust Kose vallas Tammiku külas. Päästjate saabudes põles lahtise leegiga vana palkmaja. Inimesi õnnetuse hetkel majas polnud. Päästjad kustutasid põleva maja ning ümbruses süttinud kulu kella 20.29ks.

Ilm Harjumaal Reede

Paik	Temperatuur	Tuul
Loksa	1...5 °C	4-10 m/s
Tallinn	-4...9 °C	2-4 m/s
Paldiski	-3...9 °C	1-4 m/s
Aegviidu	-3...7 °C	2-4 m/s
Riisipere	-3...9 °C	1-4 m/s
Kose	-4...9 °C	2-4 m/s
Aegviidu	-1...11 °C	2-6 m/s
Pühapäev	0...10 °C	1-6 m/s
Esmaspäev	2...4 °C	2-8 m/s
Kose	-1...12 °C	3-7 m/s
Pühapäev	2...10 °C	1-6 m/s
Esmaspäev	1...2 °C	5-10 m/s
Loksa	4...6 °C	4-6 m/s
Pühapäev	4...5 °C	2-11 m/s
Esmaspäev	4...5 °C	8-20 m/s
Paldiski	-1...12 °C	3-7 m/s
Pühapäev	3...10 °C	2-6 m/s
Esmaspäev	3...4 °C	1-7 m/s
Riisipere	-1...12 °C	3-7 m/s
Pühapäev	3...10 °C	2-6 m/s
Esmaspäev	3...4 °C	1-7 m/s
Tallinn	-1...12 °C	3-7 m/s
Pühapäev	2...10 °C	1-6 m/s
Esmaspäev	1...3 °C	3-10 m/s

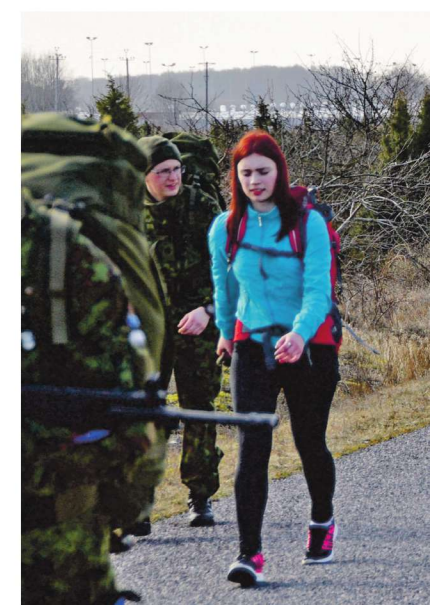

Mõned osalejad võtsid kaasa enda neljajalgse sõbra.

4x Silver Mikiver / EKV

Stardis oli rekordiliselt 1200 inimest ehk saja võrra rohkem kui eelmisel aastal.

Ühtlasi andis Scoutsrännak võimaluse t...

TÖDEN, ET VIIMASED 10 KM TULEVAD VÄGA RASKED

31-kilomeetrise rännaku röö...

KAITSEVÄGI

Marvel Riik
marvel@harju.ee

■ Paldiski Scouts-pataljoni taasloomise aastapäeva (29. märts 2001) traditsioonide juurde kuulub üks korralik, ca 31 kilomeetri pikkune rännak. Kuna poolteist aastat tagasi jäi ajateenistuses sõduri baaskursusel lõpurännak tegemata, otsustasin selle võla tasuda 13. korda toimuva Scoutsrännakuga.

Rännakupäev on 7. aprill ja äratuse hommikul kell 5.00. Vaja on valmistada tugev hommikusöök, pakkida seljakott ja jõuda Paldiski rongile. Rongijaamas ei pea kaua üks ootama, sest rännakule sõidab veel üks huviline. Roheline taktikavorm seljas ja suur seljakott käes, ilmub rongijaama keskealine, habemes ja pikkade juustega Harju malevlane Tõnis. Saan rõõmsameelse Tõnisega kohe jutule, sest päeva eesmärk on meil üks – rännak läbida.

Rongis kohtume veel teise Harju malevlasega, Marekiga, kellel on kaks kotti: seljakott, mis paistab suurem kui tema ise, ja üks ebatavaliselt pikk relvakott. Marek ütleb, et hoiab seal enda relva Sig Sauer 716, mille ta 2600 euro eest Kadaka turult ostis.

Kella 7.30ks on relva-, sõja- ja ajaloojutud räägitud ning oleme kolmekesi Scouts-pataljonis. End rännakule registreerinud, lähen kaaluma seljakotti, mis peab reeglite järgi olema vähemalt 15 kg. Minu oma kaalub aga ainult 4,5 kg. Kuid pataljoni territooriumil on liivaalused, millega saan kaalu tõsta. Paar labidatäit liiva kilekotti ja seljakoti kaal on 18,5 kg, millega lähen ka rajale.

Ülestähendusi rajalt

Kell 9.00. Ca 31 km rännak, mis tuleb läbida 8 tunniga, saab stardi.

9.15. Esimesel 20 minutil on enesetunne hea. Proovin hoida tempot, kus paarsada meetrit jooksen ja paarsada kõnnin, et puls normaliseeruks ning saaks jälle paarsada meetrit joosta.

9.30. Paldiski vahel liikudes tekib küsimus, miks põleb sellisel kellaajal veel tänavavalgustus? Ühtlasi saab aina selgemaks, et tempo ei ole jätkusuutlik.

10.00. Esimese tunniga saan läbitud 6,87 km. Nüüd jääb selja taha asfalt ja ees on kruusatee.

Rännakul osalevad ka Ameerika liitlasväelased. Ühel neist, kes minust mööda jookseb, on seljakotis kölarid, kust kõlab Led Zeppelin. Mõned osalejad (vähemalt viis) on tulnud rännakule koos koeraga. Loomade jalutusrihmad on ümber peremeeste vöökohtade ja nii veavad neljajalgseid oma inimesi kiiremini finiši poole.

10.44. 11 km peal pean tegema väikese peatuse, hõõruma hakkab vasaku jala tald ja väike varvas. Tuleb sokke sättida. Seda tehes tuleb minu juurde üks Kaitse Kodu! reporter, kes jäädvustab videokaameraga osavõtjate jala- ja sokiprobleeme. Teda huvitab eelkõige minu sokkide valik.

Teepervel on näha mitmeid osalejaid, kes on saapad jalast võtnud ning uurivad väga murelikult oma jalgu.

Kaitseväes soovitati rännakul käia villaste sokkidega, millele on peale tõmmatud veel omakorda puuvillased sokid, nii püsivad jalad kuivemad. Olen ka seekord nii talitanud. Mõni lonks vett ja müslibatoon kätte ning liigun edasi.

10.55. Tuleb tunnistada, et müslibatoon on maiuspala, mis sooja teega, mida 11 km joogipunktis jagati, mõjub taevalikult. Tunnen, et jõudu on nii et tapab, justkui Popeye oleks spinatit saanud.

Järgmised 10 km lähevad ladsalt. Ma ei suuda ära oodata hetke, mil saan maiustada enda teist toidupala, martsipani. Püüan seda hoida, kuni 20 km on läbitud.

11.23. Jõuan 15 km märgini ehk pool maad on selja taga. Ise

arvasin, et läbitud on rohkem, nii 20 km kanti. Liigun tasa ja targu viie tunni graafikus. Rütm on hea, kuid jooksmisest pole enam mõtet juttugi teha.

Meenutan enda sõduri baaskursuse rühmaveebli sõnu, kes ütles, et esimesed kümme kilomeetrit kuluvad soojenduseks. Õige rännakutuhina saab kätte alles selle läbimisel. Tol hetkel tundusid sõnad tõgemisena, aga neis on omajagu tõtt. Võrreldes esimese 10 km on teine 10 km olnud oluliselt lihtsam.

11.30. Minu silmis on rännakul valinud parema taktika need, kes on algusest peale rahulikult omas tempos liikunud. Esimeste kilomeetritega sai tuttavatest mööda joostud, kuid nüüd mööduvad kõik minust.

Teepervel on näha mitmeid osalejaid, kes on saapad jalast võtnud ning uurivad väga lähedalt ja murelikult oma jalgu. Kellel on tekkimas villid, kes vahetavad märjad sokid kuivade vastu ja kes mõtleb loobumisest. Mõistagi ei ole kaugel ka Kaitse Kodu! operaator, kes ühe jala juurest teiseni jookseb. Rännakul sõidavad ringi ka meditsiiniautod, kes viivad abivajajad laatsaretti.

Märgata on aga seda, et kõik, kes on jäänud teepervele jalgu uurima, kannavad matkasaapaid. Peale kaitsevaelaste teevad rännakut kaasa koolilapsed ja harrastussportlased, kes on jalga pannud kergemad jalanõud – tossudest siseruumide püksade ni. Ja tundub, et rada soosib vii-

Rännakule andis stardi Scoutspataljoni ülem kolonelleitnant Andrus Merilo (paremal).

...tutada Pakri poolsaare vaatamisväärsustega.

mud ja mured

Finišeeris ajaga 5.35.20. Omad järeldused on tehtud ja järgmine aasta tuleb parem tulemus. Marvel Riik

mast, sest kogu läbitud tee oli valdavalt kuiv. Viimase kümne kilomeetri sisse jäi üks kilomeetripikkune mudane teelõik, mille olid mõned soomukid värskest üles kündnud.

Kõige tugevamad on nüüdseks juba rännaku lõpetanud. Rännaku võitis vanemveebel Veiko Sule, kes püstitas kahe ja poole tunniga uue rajarekordi.

12.15. Käidud saab 20 km ja martsipan on söödud. Müsliba- toni sarnast energiaallikat see

endast ei kujutanud ja nüüd surub väsimus aina rohkem peale. On tunda, kuidas alaselja-, õlaja reielihastel on raskust kanda 18,5 kg. Ilmselt töötavad lihasgruppid, mis ei ole kaua aega saanud trenni. Tõden endamisi, et viimased 10 km tulevad väga rasked.

13.19. Käidud saab 25 km. Tempo on aeglane, kuid hingetõmbeks ma palju aega ei kuluta. Viimase 5 km keskmine kiirus on olnud 4,6 km/h, mis on oluliselt väiksem võrreldes esimese 5 km, kus kiirus oli 7,2 km/h. Viimases joogipunktis lisan joogivette lauasoola, et jalad krampi ei kisuks. Mõnele võistlejale kutsutakse veel enne lõppu auto järele, sest jalad enam ei kannu. Vist kasutasid valesid sokke.

14.20. Näen Paldiskit, mis annab motivatsiooni edasi rühkida ja kaitseväge kirumine hetkeks jätta.

14.30. Sammun Paldiskis, kuid ikka veel ei näe finišit. On näha väravaid ja tarasid, kuid mitte Scoutspataljoni. Tuleb veel paarsada meetrit käia, kuigi jalad on omadega täitsa läbi.

14.35. Finiš. Lõpuks saan seljakoti seljast visata ja jalgu tuulutada. 1200 osaleja seas olen kuskil 700. (Ilehe ilmumise ajaks ei ole protokoll valmis). GPS näitab, et läbitud sai 31,11 km ja kaotatud on 1724 kcal. Usun, et võin endale lubada midagi kaloririkast. Kuid enne tuleb saapad uuesti jalga saada, mis ei ole kerge, sest võidelda tuleb krampidega.

Logistikapataljon tähistas 97. sünnipäeva

■ Toetuse väejuhatuse logistikapataljon kolis eelmise aasta märtsis Tallinnast Ämari. 97. sünnipäeva puhul peeti avatud uste päeva, kus näidati pataljoni tehnikat ja räägiti endi tegemistest.

Marvel Riik

marvel@harjuelu.ee

Logistikapataljoni kaplani leitnant Mihkel Madalvee sõnul tähistas pataljon aastapäeva natuke teistmoodi kui tavaliselt. "Nagu ikka on meil masinate- ja relvanäitus. Lisaks tuli siia helikopter ning oleme välja pannud ka köögi, näitamaks, kus sõduritele süüa tehakse," rääkis Madalvee pidupäeva tegevustest.

Pataljoni aastapäeva külalised olid ajateenijate lähedased ning ümberkaudsetes koolides ja lasteaiades õppivad lapsed. Kokku külastas pataljoni ligi 300 inimest, millest ligi 270 olid lapsed. "Me oleme olnud seda meelt, et sünnipäevale kutsuda pigem lasteai- ja koolilapsi, et neile ka isamaalisust näidata. Lasteaiastel ja väiksemate koolide lastel ei ole võimalust käia kaitseväge uudistamas nagu vanematel klassidel, kellel on riigikaitseõpetus," selgitas Madalvee.

Ajateenijad tuleb juurde

Logistikapataljoni ajateenijatele tähendab Ämaris olemine seda, et oma väeosa aja saavad nad veeta kaitseväge ühes kaas-aegseimas kasarmus. Kuid ajateenijate paremate olmetingimuste kõrval on lihtsustunud ka pataljoni igapäevaelu. Logistikapataljoni ülema kolonelleitnant Andres Kraavi sõnul on suur pluss see, et väljaõppealad on varasemast lähemal. "Kui enne paiknesime Tallinna sees ja kogu tehnika liigutamiseks oli vaja taotleda eraldi lubasid, siis praegu enam seda vaja ei ole," ütles Kraav.

Täna teenib pataljonis natuke alla 200 ajateenija. Tuleval aastal on oodata aga arvu suurenemist. "Ajateenijate arv suure-

Lastele meeldis väga sõjaline maskeerimine ja relvade uurimine. Marvel Riik

neb 240 võitleja peale. Kokku oleme võimelised mahutama üle 340," täpsustas Kraav. Praegu on logistikapataljoni kasil allüksuste kursused, kus kutsuselised harjutavad kõike omandatud. "Hakame harjutusi läbi viima pataljoni tasemel. Toimuvad suurharjutused, kus on kuskil 60–100 tehnikahükut [st masinat – M. R.], täpsustas pataljoni ülem.

Sünnipäev maastikul

Kuigi 100. tähtpäev on veel mõne aasta kaugusel, on mõtted selleks juba olemas. "Me oleme palju metsas, ja kui tulla väeosas, tähendaks see palju korraldamist. Idee oleks viia kogu üritus maastikule ja teha seal nädislahing ja autode paraad," rääkis Madalvee.

Pataljoni käekäigust rääkides loodab Kraav, et kui kaitseväge saavad jalaväebrigaadid varustatud, hakatakse logistikapataljoni varustama. "Praegu on meil vana tehnika (nt autod), mis kõik töötavad, aga loodame, et mingi hetk see vahetub," sõnas Kraav.

Külalisena lendas lennubaasist kohale helikopter Robinson R44.

Hans Toomas Saarest / EKV

Jüri Luik: "Meie garandid on NATO ja Ameerika üksused"

■ Viimsis Rannarahva muuseumis kohtus 7. aprillil õhtul kohalikega suursaadik ja mitmekordne minister, praegune Kaitseuringute Keskuse juht Jüri Luik.

Veidi üle kahe tunni kestnud vestluse alguses meenutas suhtekorraldaja Ivo Rull, et Jüri Luik võinuks mängida täna Draamateatris või Linnateatris. Ta soovis astuda lavakunstkateedrisse. "Näitlejaks vast poleks saanud. Aga toona võeti vastu ka lavastajaid," täpsustas Luik. Katsetel mängis ta näiteks kobrast ja hiljem kuulitõukajat. Need vastuvõtukomisjoni kahjuks ei veennud ja ta jäi lavaka ukse taha.

Küll lõpetas noormees Tartus ajakirjanduse eriala. Poliitikasse sattus ta aastatel 1989–1990 tänu Lennart Merile, kellega töötas hiljem koos loodavas välisministeeriumis. Mart Laari valitsuse ministrina osales Luik 1994. aastal juulilepete läbirääkimistel ja allakirjutamisel Moskvast. Toona oli ka kokkupuuteid president Boriss Jeltsiniga. "Ta oli võimas Siberi mees, riigi sümbol. Terane, intelligentne ja kaval," iseloomustas Luik Jeltsinit. Kuid palju jäi ka tema ametiajal tegemata. Näiteks ei saadetud laiali KGBd ning toonasest ohvitserist Vladimir Putinist on saanud tänane Venemaa juht.

Targad, kuid kalgid

Mis on muutunud idanaabri diplomaatias kaksikümne aastat hiljem ajast, kui Luik oli Moskvas suursaadik? "Laias laatus on käitumine sama. Putini ajal on toodud esile tarku, noori, kallites lipsudes selle. Nad on klanitud ja viisakad, kuid kalgi olemisega. Diplomaatias on tähtsad dünastiad, suhted KGB või FSBga," selgitas Luik.

Ta meenutas ka Moskva-perioodi põgusaid kokkupuuteid president Putini ja teiste Vene juhtidega. Pikem kohtumine oli volikirjade üleandmisel jaanuaris 2013. "Kokku oli kohal 18 saadikut. Tseremoonia toimus Kremli Georgi saalis. Minul tuli käia üle saali sadu meetreid," meenutas Luik. Lühikeses vestluses rõhutanud Putin Eesti ja Venemaa naabruse ning uut algust.

"Donbassis peab Venemaa võtma ilmselt väikese pausi. Raha lihtsalt napib."

Praegu on idanaaber otseselt või kaudselt osaline mitmes relvakonfliktis Euroopas ning Aasias. Viimane suhteliselt Vene piiri lähedal puhkenud konflikt oli Karabahhis. "Tulevahetuks läks just siis, kui Armeenia

Jüri Luik vestlemas Viimsi rahvaga ning külalistega. Allar Viivik

ning Aserbaidžani presidendid olid USAs. Miks nii juhtus, sellest on mitu versiooni," selgitas Jüri Luik. Näiteks see, et Türgi on regionis enda aktiivsust tõstnud. Venemaa jälle ergutab Armeeniat.

Kellest USA president?

Lääne pool hõõgub konflikt Ida-Ukrainas. Luige hinnangul on Vene taktika ilmselt selline, et oodatakse Kiievis võimu kokkukukkumist ja venemeelsete võimuletulekut. "Donbassis peab Venemaa võtma ilmselt väikese pausi. Raha lihtsalt napib. Aga väike konflikt jääb," seletas Luik.

Eesti ja Venemaa suhete kohta ütles Luik: "Loodetavasti sõda kahe riigi vahel ei tule. Aga Putin on raskesti etteaimatav. Meie julgeolekugarandid on NATO ja Eestis asuvad Ameerika üksused," lisas ta.

Tänavu novembris valitakse Ameerika Ühendriikidele uus president. Jüri Luik on pidanud ookeani taga suursaadiku ametit. Mida ta kandidaatidest arvab? Luige sõnul on tegu keerulise teemaga. "Inimestele tundub, et vali keda tahad, suurt vahet ei ole. Seepärast otsitakse inimest, kes räägiks asjadest julgelt," hindas Luik. Donald Trump ei kuulu eliti. Ta on lubanud muuta mängureegleid, on terroristide, moslemite ja vabakaubanduslepete vastane. "Aga ta solvab väga paljusid. Lahendused on primitiivsed ja vihaste inimeste hulgaga on raske saada presidendiks," hindas ta.

Järgmine kokkusaamine Viimsis on plaanitud 5. maile, kui huvilistega vestleb maailmarändur Tiit Pruuli. (Allar Viivik)

Harju Elu

www.harjuelu.ee

Vastutav väljaandja
Ülo Russak 631 1456

Peatoimetaja
Marko Tooming
646 2215

Toimetus Allar Viivik,
Andres Tohver, Marvel
Riik 646 2215,

5554 0683

Küljendus
Lauri 'PL' Lumiste
646 2215

Müügijuht Kristi
Voogla 646 2214,
5562 5500,

Postiaadress:
11317 Tallinn, Pärnu
mnt 139E/11, e-post:
info@harjuelu.ee
Astu läbi: Pärnu mnt

139E/11, II korrus,
tuba 23, kell 10-16
Maakonnaleht
Harju Elu, tellimis-
indeks 69 841

Trükk: AS Kroonpress
Reklaami sisu ja
lugejakirjades toodud
seisukohtade eest
toimetus ei vastuta.
Reklaamide laekumise
tähtaeg reedesse
lehenumbriisse on
neljapäeval kell 14.00.

Vox populi, vox Dei

Kas jälgite kohalikke eelarveid ning seda, kuhu kuluvad eraldatud summad?

Annely Adermann
TV3 "Seitsmeste uudiste" produtsent

Kõikvõimalike eelarvetee-madega hoiain end kursis tänu päevauudistele. Kui-gi tunnistat, et olen sattunud ka kodulehtedele erinevaid "ridu" uurima. Eks seda, kuhu raha läheb, on kõrvaltvaatajal väga lihtne arvustada. See on kui pere eelarve, kus kõige paremini teab asju siiski pereliikmete ring ise. Seega pole mõistlik, et kõik kohalikud elanikud rahajagamisse peaks kaasama.

Jaan Nuga
EELK Harju-Jaani koguduse õpetaja

Pidevalt ei jälg. Kui tekib huvi, siis vaatan ja teen et-tepanekuid. Eelarve koostamine eeldab üldpildi nägemise võimet. Küllap me kõik oskame näidata, kuhu oleks vaja vahendeid suunata. Hoopis vähem on neid, kes oskaksid öelda, kustkohast neid vahendeid ära võtta. Ja seda nii, et teised sellega ka nõus oleksid.

Peeter Böckler
Vaida elanik

Olen sunnitud pidevalt jälgima, sest olen valla ma-janduskomisjoni liige. Et miks on ühele asjale raha nii vähe on eraldatud ja teisele rohkem? See on juba erakondade vaheline kemplemine. Kohalike kaasamisest pole abi, sest kehtima jääb ikkagi eelmise küsimuse vastus.

Anname au!

Ülle Rajasalu
Harju maavanem

Juba kolmandat aastat järjest tähistatakse 23. aprillil üle Eesti veteranipäeva. Just püha Jüri peetakse kõigi sõdurite kaitsepühakuks ja seetõttu on igati paslik sel päeval tunnustada neid inimesi, kes on andnud oma panuse turvalisema Eesti kujundamisesse. Veteranid on võidelnud Eesti eest ja teeninud ära ühiskonna tänu ning toetuse. Meie seas on tänasel päeval ligemalt 2800 Eesti Kaitseväge ja Kaitseliidu veterani.

Ühe riigi iseseisvus ei teki ega püsi iseenesest, vaid seda tuleb iga päev luua riigi kaitsevõimet ja rahvusvahelist koostööd arendades. Veteranid on rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel Eesti vabaduse eest võidelnud sõdurid ja vigastatud sõjamehed, kes on auga ära teeninud kogu ühiskonna toetuse. Eesti on oma sõdureid saatnud 19 aasta jooksul Horvaatiasse, Liibanoni, Bosniasse, Kosovosse ja Kesk-Aafrika Vabariiki. Meie sõdurid on võidelnud Iraagis ja Afganistanis, turvanud laevaliiklust Adeni lahel ja osalenud treeningmissiooni raames Mali armee ülesehitamisel. Korduvalt on meie partnerid kinnitanud

Külli Kroon
Kehra elanik

Hoiain valla eelarvel ikka silma peal. Anija kodulehel on eelarvega seotud dokumendid kõigile lugemiseks üleväl. Omalt poolt saab iga inimene kaasa rääkida arengule. Anija vallas on käivitunud Anija Lüliti. Inimesed saavad osaleda valla seotud tegevustes. Ja kindlasti kasvab välja ka ideid, mis võiks leida koha ka järgmises eelarves.

Aivi Hiibus
Aruküla Vildivilla perenaine

Ei jälggi aktiivselt valla eelarvet ning rahaeraldusi. Kes tahab abi, see saab kindlasti küsida. Minul ja ettevõt-tel pole praegu abi vaja olnud. Aga ialgi ei tea, millal seda on vaja. Usaldan vallavolikogu ja -valitsust, et olemasolev raha ja eelarve läheb kõigi heaks ning seda kasutatakse otstarbekalt.

Aare Puur
Baltic Disc AS-i müügi- ja turundusdirektor

Kahjuks ei jõua neid asju üldse jälgida. Lihtsalt pole aega ja ega see väga meid ei puuduta ka. Ainus asi, mis meenub, on see, et uurisime liikluskorralduse muutuse kava tehase läheduses. Tehas asub Saue vallas Laagris.

üksmeelselt, et Eesti sõdurid on liitlaste seas kõrgelt hinnatud kõikjal, kuhu teenistus neid on viinud.

Inimesed, kellelt oodatakse valmisolekut anda Eesti julgeoleku nimel suurim võimalik ohver, vajavad ennekõike Eesti ühiskonnalt kinnitust, et nende panus on hädavajalik, oodatud ja tunnustatud. Ühiskondlik toetus ja hoolimine aitab veteranidel ning nende lähikondsetel elada üle pingelisi ja intensiivseid perioode.

Seega on igati tänuväärne, et Eesti Vigastatud Võitlejate Ühingu ja Naiskodukaitse eestvedamisel on käivitatud heategevuskampaania "Anname au!". Kampaania kutsub üles kandma sinilille rinnamarki veteranide ning nende lähedaste toetuseks. See on unikaalne käsitöö, mille on valmistanud SA Hea Hoog vahendusel vaimsete ja psüühiliste erivajadustega inimesed üle Eesti.

Oma riigi ja iseenda julgeoleku tagamiseks saame me kõik ise panustada. Kutsun ka kõik harjumaalasi tegema heategu ning toetama meie julgeoleku tagajaid. Oluline on olla hooliv ja arvestada ümbritsevate inimestega. Soovin tänada igati nendest, kes on aidanud kaasa ja teinud võimalikuks selle, et me saame täna elada julgelt vabas Eestis! Anname au veteranidele!

Saue suurvald

Vastu

Henn Põlluaas
Riigikogu liige, endine Saue linnaeape

Haldusreform on näide sellest, kuidas valitsusel puudub arusaamine omavalitsuse olukorrast ja visioon, kuidas minna edasi.

Arusaamatul põhjusel on eesmärgiks võetud omavalitsuste liitmine ehk piiride muutmise ja seda nimetatakse haldusreformiks. See on äärmiselt naiivne ja lihtsustatud käsitlus, mis jätab lahenduse ta kõik olulised ja sisulised küsimused, kuidas lahendada omavalitsuste probleeme, tõsta nende efektiivsust, täpsustada funktsioonid ja ülesanded, tagada piisav rahastamine jne. Deklaratsioonid sellest, kuidas teenused paranevad jne, on sisutühjad.

Tegemist on poliitilistel eesmärkidel läbiviidava võimuvvertikaali tugevdamisega Toompealt omavalitsustesse.

Rääkides Saue linna ja valdade ühinemise kohta, siis on selge, et linna ja valdade spetsiifika, struktuur, vajadused, laenukoormus ning haldus- ja finantsvõimekus on erinevad.

Analüüsid näitasid, et Saue linnale on ühinemine kahjulik, kuid sellest rääkimine tembeldati hirmutamiseks ja paanika tekitamiseks. Viis, kuidas ühinemine IRLi ja Reformierakonna poolt Sauele läbi suruti, on häbi-väärne. Ühinemise vastu oli kolmveerand referendumil osalenutest.

Demokraatlikus riigis peab rahva tahe olema selge juhiks linnajuhtidele ja volikogu liikmetele, kuid oma tahtmise läbisurumiseks korraldati võimupööre ja

Poolt

Kadri Tillemann
Saue valla ühinemisläbirääkimiste koordinaator

Nüüdne nelja Lääne-Harju omavalitsuse ühinemisprotsess on Harjumaal juba teine, mille vahetult osalete, esimene oli mäletatavasti lühtunud Keila linna ja valla liitumisalgaus. Mis on seekordsetel läbirääkimistel teistsiti, et keeruline protsess hakkab jõudma eduka lõpuni?

Kõigil nelja omavalitsuste läbirääkijatel on selge tahe viia alustatu lõpuni. Toetagu nad siis ühinemist või mitte – peale komisjonide põhjaliku tööd korraldati rahvaküsitlus. Toona, kahe Keila läbirääkimisel, käisid komisjonid küll koos, kaardistasid olukorra, aga sellega kõik lõppeski, ei linna ega valla juhid hakanud rahva käest küsima, mida rahvas tahab. Ühinemisprotsess lahustus seega juhtimistasandil. Nüüd oli kõigil osapooltel – ka neil, kes vastu olid – ikkagi selge tahe minna lõpuni.

Tulevase Saue suurvalda kaart. Vallakeskus hakkab paiknema valla kirdenurgas, Saue linnas. Halduskeskused tulevad Laagrisse, Haibasse ja Riisiperre. Teenuskeskused alustavad Ääsmäel, Laitse-Kaasiku piirkonnas ja Turbas.

linnarahvast sõideti teerulliga üle.

Vallarahvale võib tunduda liitumine kasulik. Juba ühinenud omavalitsuste kogemus aga näitab, et mingit kokkuvõtet ega finantsvõimekuse kasvu ei ole neis tekkinud, võim ja teenused on inimestest kaugenunud, koole ja raamatukogusid kinni pandud ning kulud ja ääremaastumine on kasvanud. Vaadake, mis juhtus Türi ja ümbritsevate valdade ühinemisel. Vaevalt Saue, Kernu ja Nissi valla inimesed sellist tulevikku soovivad.

Kas aitas läbirääkimiste edukusele kaasa ka riigikogu menetluses olev haldusreform, mis väikevaldade peale liitumise valikuvõimalusi ei jäta?

Kindlasti aitas, aga seaduse menetluse andmine polnud primaarne ega määrav. Meenutagem, et nelja omavalitsuse läbirääkimised algasid ammu enne seaduse Toompeale jõudmist. Ehk andis see läbirääkijatele oma kõnelustel ja volikogudele otsuste tegemisel lihtsalt kindlust, et ollakse õigel teel. Nii et see menetluses oleva seaduse tugi oli pigem moraalne.

Olete palju läbirääkimisprotsesside juures olnud: mis on väikevalla elanike peamised hirmud suurematega liitumise ääremaastumine, koolide kadumine, teenuste kaugenemine või hoopis midagi muud?

Koolide kadumist kardetakse ehk kõige vähem – seda rõhutas ka Kernu vallavanem Enn Karu maavanemaga kohtumisel, et hetkel ei kao ükski kool, mis saab aga viie aasta pärast, seda ei tea keegi. Küsimus on, kas lap-

Antav ühinemistoetus kulub ära ühinemisprotsessi enda läbiviimiseks ja sõlmitud liitumisleping ei ole uue suurvalda volikogule enam kohustuslik. Täna lubadused võivad osutuda vaid virvatuledeks.

Tegemist on poliitilistel eesmärkidel läbiviidava võimuvvertikaali tugevdamisega Toompealt omavalitsustesse, millel ei ole mingit pistmist inimeste elu ja olu parandamisega Eestis. Reformi on vaja, kuid sisulist, mitte populistlikku linnukese kirjasamist.

si ka siis piisab kooli käigushoidmiseks.

Pigem arvan, et inimesed on mures oma paikkonna identiteedi kadumise pärast. Usun aga, et see on asjatu hirm – Laitse jääb ikka Laitse oma kuulsa Granitiivilla ja lossiga. Nissile jääb ikka alles tema kuulus kirikutorn ja Kernusse mõis koos maalilise paisjärvega.

Aastatega kujunenud identiteeti ja tuntuust ei hävita ükski haldusreform.

Mis saab aga ühinemisprotsessi eiranud Keila linnast ja selle lähiümbrusest?

Peale haldusreformi Saue osatähtsus kindlasti suureneb. Kas Keila marginaliseerub, on raskem küsimus.

Keilal on kindlasti kõik eeldused olla Lääne-Harjumaal tõmbekeskuseks. Kui nüüd tekib kõrvalväärtus aga majanduslikult võimekas, hästjuhtitud Saue vald, mille keskus on Saue, siis võib arvata, et Keila kaotab oma senisest tähtsusest ja senistest funktsioonidest mingi osa.

Vt ka lk 1

3 küsimust

RIIN KIVINURM
Harju maavalitsuse kultuurinõunik

2017. aasta suve noortepeoni "Mina jään" on aega veidi üle 14 kuu. Kuidas on ettevalmistused edenened?

Noorte laulu- ja tantsupeole "Mina jään" sai kollektiivi registreerida 19. jaanuarist kuni 22. veebruarini. Veel on võimalik korrigeerida kollektiivide liikmeid kuni 1. novembrini. Selleks ajaks saame teada, kui palju on peole soovijaid kokku. Laulupeole on registreerunud Harjust 189 koorikollektiivi – mudilaskoore 135, lastekoore 27, poistekoore 14, neidudekoore 2, noorte meeste koore 2 ja noorte segakoore 9. Tantsurühmi on registreeritud kokku 95. Nende seas vanuseklassiti 1.–2. kl osalejaid 22 rühma, 2.–3. kl osalejaid 18 rühma, 3.–4. kl osalejaid 15 rühma, 5.–6. kl osalejaid 24 rühma, 7.–9. kl osalejaid 11 rühma. Lisaks ka kaks neidudeühendust ja kolm noorte C segarahvatantsurühma. Võimlemisrühmasid on kirjas 8. Orkestreid on üles antud kokku 14 – 5 noorte sümfooniaorkestrit ja 9 puhkpilliorkestrit. Rahvamuusikakollektiivide arv on minemas 10 – kaks akordionistide ansambli, 4 kandleansambli, üks viiulikoorig ja kolm rahvamuusika koondorkestrit.

Kui palju on Harjumaalt kollektiive kokku?

Eks statistika räägib ise enda eest. Harjumaal kollektiivide koguarvuks saame 316 kollektiivi! Harjumaalt osalejate arv on alati ootuspäraselt suur. Meie inimesed on ise aktiivsed ja kasvatavad ka noort aktiivset rahvakultuuri armastavat põlvkonda. See teeb ainult rõõmu. Harjumaal piirarvudest on veel vara rääkida. Seda saan kommenteerida ehk aasta pärast.

Kuidas valmistuvad juhendajad?

Tantsupeo repertuaari esimene seminar tantsujuhtidele toimus märtsis. 2.–3. kuni 7.–9. klassi segarühmadele õpetati üks liigitants ning neidude ja noorte segarühmadele kaks liigitantsu. 1.–2. klassi segarühmade repertuaar õpetatakse alles septembris. Igale liigile õpetatakse lisaks üks pärimustants. Tantsu õpetavad tantsujuhtidele liigijuhid ja assistendid. Septembris 2016 ilmub tantsupeo DVD koos õppematerjaliga II osaga. Siis läheb õppeprotsess edasi.

Dirigendid on kooride laulikuks kätte saanud. Hiljuti toimusid laulupeo repertuaari õppeseminarid dirigentidele. Seminarid viis läbi XII noorte laulupeo kunstiline toimkond. Tutvustati süvisi kogu noorte laulupeo repertuaari ja anti kaasa juhiseid repertuaari õpetamiseks oma kollektiividele.

Tulemas

Reede, 15. aprill

- Paldiski vene põhikoolis kell 18 kevadkontsert.
- Saku gümnaasiumis kell 19 kohalike õpilaste muusikal-etendus "Suvitajad".

Laupäev, 16. aprill

- Aruküla rahvamajas kell 18 üritus "40 aastat rahvantsu Arukülas". Esineb segarahvatantsurühm "Lapulised".

Esmaspäev, 18. aprill

- Saku vallamajas kell 19 Saku/Kiili mälumängusarja finaali.

Teisipäev, 19. aprill

- Keila linnavalitsuses kohtub kell 17 kultuuriminister Indrek Saar huvilistega.
- Saue kontserdisaalis kell 18 Saue Muusikakooli kevadkontsert.
- Viimsi raamatukogus kell 18 Vello Mässi loeng "Meren-dusajalugu ja merekultuur".

Kolmapäev, 20. aprill

- Keila kultuurikeskuses kell 18 Keila OTT (Otse Tootjalt Tarbijale) aktiivi kohtumine huvilistega.

Neljäpäev, 21. aprill

- Kolga koolis kell 10 Legopäev.
- Keilas Harjuma muuseumis kell 18 pargiklubi. Esineb Keila elanik ning maailmarändur Tiina Veisalu.

Omatalo ehitatud maja Nõmme Veskimöldres.

Brave Capital

Veskimöldresse hakkab maju ehitama Omatalo

Saue valla Veskimöldre edasiarendus on Eesti suurim era- ja avaliku sektori koostöös valmiv elukeskkonnaarendus, millega liandub elurajooni 159 kinnistut ja 91 ridaelamuboksi.

8. aprillil sõlmiti leping BC Arendus OÜ ja põhjamaiseid maju tootva Omatalo vahel. Vastavalt lepingule ehitab Omatalo Veskimöldre arendusse kümme eramaja viie erineva projekti järgi. "Majade ehitusega alustatakse

se selle aasta viimases kvartalis ja majad valmivad 2017. aasta teises kvartalis," ütles Linda Eichler Brave Capital OÜ-st.

Lisaks ehitab Omatalo neli ridaelamut, kokku 24 boksiga. "Ehitustöödega alustatakse suve lõpus ja ridaelamud valmivad järgmise aasta kevadel," lisas Eichler. Eramajade ja ridaelamute ehituse investeerivad Brave Capital ja Omatalo koos ligi 5 miljonit eurot. (Andres Tohver)

Päästjad töid kaevust poni välja

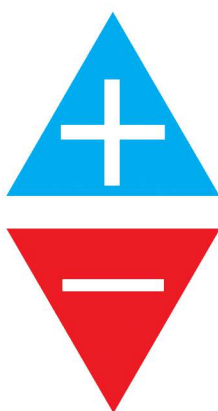
Anija vallas käisid päästjad kolmapäeva hilisõhtul abistamas solgikaevu kukkunud poni.

Päästjad said kell 22.38 väljakutse Vetla külla, kus poni oli kukkunud umbes 2,5 meetri sügavusse ja 1,5 meetrise läbimõõ-

duga solgikaevu, mille põhjas oli ka umbes poole meetri jagu vett.

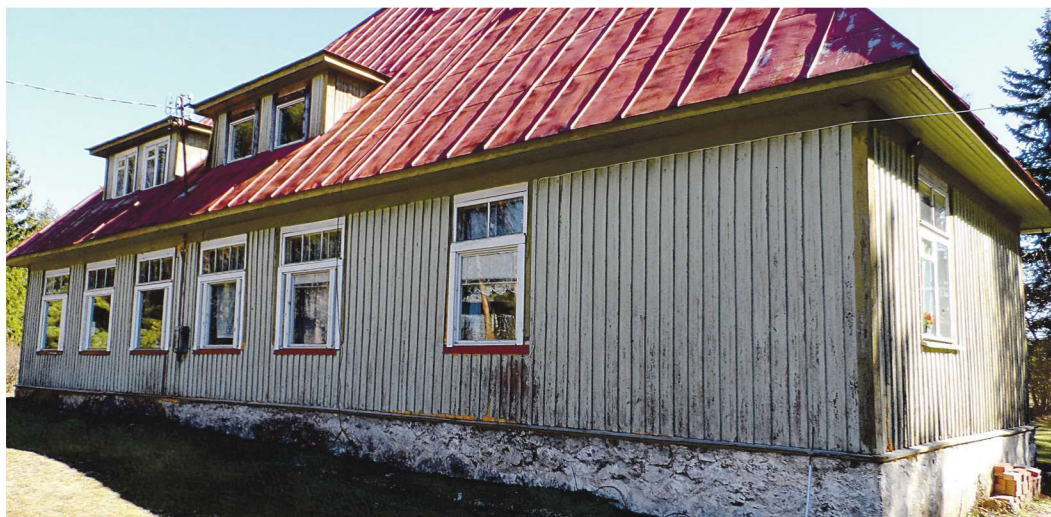
Kehra päästjad aitasid koos looma omanikuga poni kaevust välja. Õnnetus juhtus, kuna solgikaevu kaas oli looma raskuse jaoks liialt nõrk. (HE)

Nädala pluss ja miinus

LÕPUKS SAAB RÄÄKIDA HARJU JALGPALLIST Viimsi Jalgpalliklubi jõudis Eesti karikavõistlustel poolfinaali, nii kaugele pole harjukad väga kaua jõudnud.

MIS SAAB KEILAST? Saue suurvallaga Keila ei soovinud ühineda, eeldatavalt vastatakse "ei" ka Keila valla ühinemissetepanekule.

Risti kool tegutses selles majas aastatel 1930–2009.

2x Andres Tohver

ELUPAIGAKS PAKUTAKSE ENDIST KOOLIMAJA

Risti kogudus ootab kahte pagulasperet

KOGUKOND

Andres Tohver

andres@harjuelue.ee

■ Risti kogudus Padise vallas soovib pagulaspered majutada endisesse koolimajja. "Teitava remondi ja kogu vana kooli edasise parendamise eesmärk on aidata ligimest ja pakkuda edaspidigi peavarju võimalust neile, kes seda kõige enam vajavad," ütleb Risti koguduse õpetaja Annika Laats.

"Kui sotsiaalministeerium eelmisel aastal Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku käest abi küsis, pidas Risti koguduse juhatus esmalt nõu kohaliku omavalitsuse ja kooliga ning andis seejärel ministereeriumile teada, et oleme valmis majutama üht kuni kaht peret, ja seda olenevalt perede suurusest," selgitab Laats.

Praegu on lahtine, millistest riikidest, millise usutunnistusega ja millal pagulased Padise vallas vastu võetakse. Risti kogudus soovib nad paigutada Risti põhikooli vanasse majja, mis ehitati 1930. aastal ja kus parimatel aegadel õppis korrakauni 145 last.

"Kool oli selles majas 1930–2009. Vana koolimaja on praegu EELK Risti koguduse omand," selgitab Jüri Alter, kes on uue Risti põhikooli direktor.

Kogudus ostis vana koolimaja kahe aasta eest. "Hoone olukord on lootustandev – koguduse omavahenditest sai eelmisel aastal remonditud vana koolimaja katus ning sisetöödega muutus osa koolimajast täielikult elamiskõlblikuks," arvab Laats.

Pagulaste vastuvõtmiseks taotleb Risti kogudus riigilt 16 000 eurot, omafinantseeringuna käiakse välja 2563 eurot.

"Taotleme toetust, millega oleks võimalik ära remontida kaks tuba ja köök, ehitada uus ahi, vahetada aknad ning ehitada välja pesuruum ning WC. Sotsiaalministeeriumi seisukoht oli, et maksimaalne remonditoetus ühe pere kohta võiks olla 8000 eurot. Ülejäänud vajamineva summa ehk omafinantseeringu

Arvamus

TRIIN RAAG

Sotsiaalministeeriumi rahvusvahelise kaitse poliitika juht

Kogudusi, kes on valmis sõjapõgenike vastuvõtmise panustama, on üle Eesti. Mitmed neist on valmis olema teoks rahvusvahelise kaitse saajatele kohanemisel ja suhtlemisel kogukonnaga, mõned kogudused on valmis pakkuma ka eluruumi üürimise võimalust. Kirikud on näidanud valmisolekut pakkuda elamis-pinda kuni 20-le sõja eest põgenenud perele.

Koguduste osa on väga hinnatud ja nad on võrdväärset partnerid nii ettevõtete kui MTÜ-de seas. Seepärast on otsustatud, et kogudustel, kellel on võimalik ja kes soovivad pakkuda rahvusvahelise kaitse saajatele eluruumi üürimiseks, kuid üürile antav eluruum vajab korrastamist, on võimalik selleks taotleda sotsiaalministeeriumilt toetust.

Eha Päiv töötas endises koolimajas üle veerand sajandi.

katame selle töö heaks laekuvatest annetustest," ütleb Laats.

Vanade riiete ladu

Aastatel 1972–1999 töötas vanas koolimajas esmalt algklasside õpetaja ja siis direktorina Eha Päiv. Kõrgesse ikka jõudnud proua elab praegu koolimaja kõrval väiksemas naabermajas.

Õppetöö lõppes Risti põhikooli vanas majas 2009. aastal. Viimased kaks aastat pakub Risti kogudus koolimajas sümboolse tasu eest peavarju Maarika Jõesaare perele. Naine töötas varemalt Harju-Ristil EKOY Elektroonikas, kuid on praegu töövõimetuspensionär.

Maarika kaks vanemat tütarit on täiskasvanud ja läinud oma teed. Pereema elab alaealise po-

jaga vana koolimaja direktori ametikorteris, kus on kaks tuba ja köök. "Ma ei saa kurta. Talvel, kui see kakskümmend kraadi külma oli, kütsin oma ruumid soojaks," räägib Maarika. "Ma valvan ka seda maja."

Vanas koolimaja osas ruumides tegutseb Sõbra Tuba, mis on välismaalt toodud kasutatud riiete ladu.

Hädasolijat tuleks aidata?

Maarika väitel kavandati hoonesse esialgu vanadekodu: Nüüd on suund võetud pagulaste majutamisele. "Kui on inime hädas, siis tuleks ju aidata, aga ma ei tea ju, mis inimesed on," arutleb Maarika.

"Oi, jumal," hüüatab Eha, kuuldes sõna pagulane, ja võtab pikema mõttepausi. "Esiteks, ükski pagulane ei taha siia tulla. Teiseks, maja on ju nii lagunenud. See remondi tegemine ei tasu ära. See maja tuleks maha tõmmata. Uus ehitada sinna peale on odavam, kui seda hakata remontima."

"Siin Ristil on inimesed vastu kõik. On hirm ka juba, et tul-lakse võib-olla ja pannakse samamoodi põlema, kui pagulased siia sisse tulevad," ohkab Maarika.

"Ega need moslemid ei sobi meile siia ju. Ja kui nad peavad hakkama siin koolis käima, nende tootumusharjumused ja nende palvetamised on kõik teistmoodi kui meie inimestel," arvab Eha.

Maarika arvates on pagulased aga paremad kohalikest joodikutest.

Harju arv

3,5%

- Märtsis oli kõrgeim registreeritud töötuse määr jätkuvalt Ida-Virumaal (12,4%) ning madalaim Harjumaal (3,5%).

Lühidalt

Kehras sai mees pussitamises raskelt vigastada

Kehras sai mees möödunud kolmapäeval pussitamise läbi raskelt vigastada. Veretöö toimus Paberi tänaval asuvas korteris, kus kaks meest läksid alkoholi pruukides tülli. Ühel hetkel haaras 51-aastane mees terava eseme ja pussitas 37-aastast meest. Kannatanu sai raskelt vigastada ja kiirabi viis ta haiglasse. (HE)

Vasalemma vaidleb kaitsevägega prügiveo üle

Vasalemma valla hinnangul peab ka samas vallas asuv Ämari lennuväli korraldatud jäätmeveoga liituma ning kõrgendatud julgeolekukaalutlused ei ole praeguse seadusandluse järgi põhjus süsteemist kõrvale jäämiseks. Jäätmevedu korraldab vallas Eesti Keskkonnateenused AS-i, mis on valmis kaitsevägega eritingimuste osas läbirääkimisi alustama. (HE)

Golfiväljak Jöelähtmes. Internet

Golfklubid korraldavad tasuta golfipäeva

17. aprillil on hommikul kella 11-st avatud kõik Eesti golfiväljakud. Harjumaal saab tasuta kätt proovida Niitväljal, Jöelähtmel Estonian Golf & Country Clubis ja Suurestal. Golfipäeval on kavas golfiteooria tutvustamine, proov harjutusväljakutel ja demotund päris väljakul. Samasugune üritus on veel kavas ka 1. mail ja 5. juunil. Registreeruda saab internetilehel www.golf.ee. (HE)

Harku hooldekodus soovib lastehoiu avada viis pakkujat

Saue vallavalitsus soovib aasta alguses suletud Harku hooldekodus avada lastehoiuteenuse, kokku oleks hoitu valmis avama viis pakkujat. Konkursi võitja selgub vallavolikogu 28. aprilli istungil. Piirkonna külates elab kokku üle 1000 elaniku ning üldplaneeringu kohaselt on tegemist suure perspektiivse tiheasustusalaga. (HE)

Tartu Ülikool kutsab harjumaalasi vilistlaskokkutulekule

Mai lõpus toimub Tartu Ülikoolis läbi aegade suurim vilistlaskokkutulek. 21. mail toimuvale kokkutulekule on kutsutud ka kõik Harjumaal elavad Tartu Ülikooli vilistlased. Vilistlaskokkutuleku programm kestab kogu päeva. Kuni 30. aprillini maksab kokkutuleku pilet vilistlasportaaliga utalumni.ee liitunutele 25 eurot. Tavapilet maksab 35 eurot. (HE)

Teave

Laagri alevik saab ümbersõidu

- Laagri ümbersõidu ehitus algas märtsis ja lõppeb plaanide kohaselt detsembri keskel.
- Tööd võetakse ette, et viia liiklus välja Laagri alevikust ja see on osa Juuliku-Tabasalu trassist.
- Tegemist on uue 1,6 km 1+1 maanteega, mille käigus ehitatakse sild üle Pääsküla jõe autodele ja jalakäijatele. Kergliikluse ohutumaks tegemiseks rajatakse kergliiklustee tunnel.
- Tööd teostatakse teed sulgemata, kuid liiklus on häiritud objekti alguses ja lõpus, kus piiratakse sõidukiirust.
- Tööd teostab AS Teede REV-2, omanikujärelevalvet Sweco EST OÜ.

Tallinna ringteel jätkuvad ehitustööd mitmes kohas

Maanteeameti jätkab ka tänava Tallinna ringtee väljajehitamise. Ümber ehitatakse Jüri kõrval asuv Põrguvälja liiklussõlm ja Jüri jaotusring, samuti tehakse teetöid Juuliku sõlmes, kus ehitatakse uus teelõik üle Tallinna ringtee.

Marko Tooming

marko@harjuelu.ee

Liiklejad juba teavad, et märtsi alguses algasid Jüri aleviku kõrval taas liikluskorraldust muutvad ehitustööd Põrguvälja liiklussõlme väljajehitamiseks. Senine pisike ringristmik, mis ei suutnud enam teenindada aina tihenevat liiklust, ehitatakse ümber kahetasandiliseks liiklussõlmeks. Samal ajal ehitatakse ringi ka Tallinna-Tartu maantee viadukti alla jäävat Jüri jaotusringi, kuid seal saavad muudatused olema väiksemad.

Umbes juuni keskpaigani ei saa kasutada Jüri väiksel ringil Aruküla tee suunas maha- ja pealesõit. Sel ajal toimub Jüri jaotusringi sisemise osa ning rampide väljakaevet ja konstruktsioonide ehitus katendini. Aprilli keskpaigas suletakse Jüri väikeselt ringilt Põrguvälja teele maha- ja pealesõit. Põrguvälja teelt Aruküla teele saab sõita Parkla tee kaudu, jõudes jaotusringile, saab maha sõita Ringi teele. Liiklussõlme ehitamise tõttu muutuvad ka ühistranspordi marsruudid. Maanteeameti hinnangul on eeldatavasti augusti lõpus uued teed asfaldi all ja liiklus hakkab normaliseeruma. Kõik tööd peavad valmima tänavu.

Kuigi tee-ehitaja peab tagama ka ehituse ajal läbipääsu, hoiatab maanteeamet, et Põrguvälja sõlme lähijal peavad kindlasti arvestama täiendava ajakuluga. Samas loodab amet, et tänavu kulgeb liiklus teetööde ajal sujuvamalt kui mullu, seda on senisest karmimalt nõutud ka tee-ehitajatelt.

"Möödunud aastal tekitasid Keila-Valkse lõigu remonttööd paljuummikuid ja pahameelt. Sel aastal oleme hangetes karmimalt reguleerinud ajutise liikluskorraldusega seotud küsimusi," ütles maanteeameti põhja regiooni ehitusvaldkonna juht Lembit-Alo Kippar.

Tööd Lagedi sõlmes

Üks ohtlikumaid kohti Tallinna ringteel on olnud läbi aastate Lagedi liiklussõlm, kus on juhtunud ka mitu väga rasket õnnetust. Eelkõige tekivad ohtlikud olukorrad ringteel ja ringteele pööramisel. Lagedi ristmikule ehitatakse viaduktid üle

Tee-ehitus Assakul. Allar Viivik

raudtee ning sellega kaob ka võimalus vasakpöördeks ringteele või sealt maha sõites. Pärast ümberehitust pääseb ringteele või sealt maha tagasipöörde kaudu. Ehitatav teelõik muudetakse neljarajaliseks. Tööd Lagedi sõlmes algavad tänava (leping loodetakse sõlmida juunis) ja kestavad kuni 16 kuud.

Tänavu ja järgmisel aastal tehakse teetöid ringteel ka Juuliku sõlmes, kus ehitatakse uus teelõik Topi sõlmest üle Tallinna ringtee Saku-Laagri teeni. Ringtee ehitustöödega rajatakse ka Karjavärava viadukt ja Saku sild. Juuliku liiklussõlme ja teelõigu ehitus kestab tänava maist järgmise aasta septembrini.

Kogu Tallinna ringtee peaks neljarealiseks ehitatama aastaks 2019, ütles Lembit-Alo Kippar.

Uus kate teele

Uue asfaltkatte saab Tallinna-Tartu maantee lõik Mõigust Jürini. Samal lõigul toimusid tööd ka mullu, kus renoveeriti lisaks nelja viadukti. Tänavu jätkatakse katendi remondi ja nelja viadukti renoveerimistöödega, mis viiakse vastavusse tänapäevaste nõuetega kandevõime ja kõrgusgarariidi osas. Märtsi lõpust aprilli alguseni toimusid ettevalmistustööd ning aprillis suunatakse kogu liiklus Tallinnast väljuvale suunale.

Uue katte saab ka Tallinna-Rannamõisa-Kloogaranna maantee (km 26,6–36,7), kus teetööd algasid 14. märtsil ja lõppevad 15. augustiks. Seal remonditakse sõidukate ja ristmikke rekonstrueeritakse ja ehitatakse bussipeatusi. Maanteeamet hoiatab, et parkimine sellel lõigul on tööde ajal raskendatud.

Maanteeameti põhja regioonis on tänava plaanis teostada 54 kilomeetrit ehitus- ja rekonstrueerimistööd. 122 kilomeetri ulatuses tuleb pindamistöid ning 77 kilomeetrit taastusremonti. Plaanis on likvideerida kaheksa liiklusohutlikku kohta ja remontida või ehitada kaheksa silda. Müratõkkeseinu ehitatakse ühe kilomeetri ulatuses, seda Tallinna-Tartu mnt 14. kilomeetril. Lisaks saab 33,3 km kruusateid mustkatte.

"Üritame pidada kauplust nii, et kui kolmel korral mõnda varuosa küsitakse, siis olgu see neljandal korral ka müügis," ütleb Guido Anijago. Käes hoiab mees teemantnõoriga plaadisaagi. Allar Viivik

SAUELT SAAB OSTA KARABIINE, SEEKLEID JA PADRUNEID

Ettevõtlikud mehed avasid Sauel rauakaupluse

EHITUS

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

Samal ajal, kui Saue linnas vaieldi suurvallaga ühinemise poolt või vastu, avas 4. aprillil Kasesalu tänaval ukseid Saue Rauakaubad. Kümme päeva tööd on näidanud, et seni puudunud ehitus- ja remonditarvete ostmise koht on kohalikele vajalik.

Kauplust on mõnes mõttes kerge ja mõnes mõttes ka raske leida. Kui keerata katlamaja juurest Sooja tänavale, siis pääseb kahekoruselise sinise hooneni hõpsalt. Mõnisada meetrit eemal aga näitab viit Tule tänavalt Kasesalu tänavale. Seal piirab rauakauplusele juurdepääsu naabrite võrkaed. "GPS juhatab teed ka sealtkaudu, kuid autoga kahjuks lähedale ei pääse. Jalakäijal tuleb pügeda aia äärest paarkümmeid meetrit. Ehk saame ka sealtpool tee lahti ja maja ette uue parkla," ütleb juhataste liige Guido Anijago. Lisaks temale tegeleb ettevõttega teine juhataste liige Peeter Ütt.

Kuidas otsustasid kaks meest Saele kaupluse püsti panna? "Mõtted said alguse sellest, et sõber Peeter Ütt tegi Sael kodu remonti. Kuid keset töid sai liivapaber otsa," meenutab Anijago. Mees istus autosse ning sõitis pealinna liivapaberit otsima. Teekonna ajal tekkiski idee asutada linna esmavajalike tarvete

kauplust ehk nn avariipood. "Mina tegelen rohkem kinnitustarvete ja ehitustööriistadega. Peetri alad on elekter ja sanitaartehnika," lisab mees.

Igal tootel oma kood

Mida müügis saalis pakutakse? Anijago näitab kõigepealt kinnitustarvete riuleid ning kinnitab, et neid lisandub kindlasti. Sauel on kahjuks nende tarvete müügis täiesti tühi maa. "Keilas on Bauhof ja Würth ning Laagri ehituskauplus. Saelane peab hädas just sinna sõitma," arutleb Anijago.

Vahepeal on kauplusesse saabunud töömehed, kes soovivad osta betoonikruvisid. Anijago peab kahjuks käsi laiutama. Ta soovib taas tulla uuel nädalal, sest vahepeal on saabumas vähemalt kolm riivulitit kaup. "Vee- ja santehnikas alustasime eelmisel nädalal näiteks ühe kuulkraaniga. Nüüd on varuosi tunduvalt rohkem," ütleb ta.

Veel kinnitustarvete rääkides loetleb Anijago tuntud ja vähemtuntud termineid: trossilüügid, karabiinid ja trossilüügid. Lisaks räägib ta pikalt, kuidas ehitajad ja remontijad ei niimetata polte või mutreid oma nimedega, vaid koodidega. "Õeldakse näiteks DIN ja mõõdunumber. Kui võtad telefoni vastu, pead kohe teadma, millest juttu ning kus karbis või kastis vajalik vidin on," räägib ta. Näiteks DIN 934 näitab, et tegemist on mutriga. Omad DIN-id on isegi haamritel (puusepa, sepa, müüri lõhkumise), kangidel ja muudel tööriistadel. "Aga paljud müügiinimesed, ehitajad ja tarnijad seda ei tea. Mina olen kinni-

Teave

Sael avatakse ka Grossi pood

- Lisaks Keila Tarbijate Ühistu Kaubakeskusele ning Maxima ja Rimi kauplusele avatakse Sauel lähiajal ka Grossi Toidukaupade pood. "Avamise oleme planeerinud 20. maile. Ehitusele on praeguseks kulunud viis kuud. Ehitab LM Ehitus OÜ," ütles Kertu Olu AS-ist OG Elektra.
- Pärnasalu põiktänavale ääres valmivas hoones on pinda 1170 ruutmeetrit ning sinna on planeeritud 17 töökohta.
- Sauel avatav Grossi Toidukaubad on Harjumaal üheksas selle keti kauplus. Varem on tegevust alustanud Paldiski, Keila, Jüri, Viimsi, Kehra, Loksa, Kuusalu ja mullu oktoobris ka Kose kauplus.

tusvahendite ja tööriistadega tegeleenud 13 aastat ning tunnen asja. Ja enne seda tegelesin veel 10 aastat ehitusega," kinnitab Anijago.

Padrunid ja seeklid

Veel kaupadest rääkides ütleb mees, et müügil on lõikurid. Näiteks rahvakeeli relaxaks hüüdnimega külgloikur. Olemas on ka turvajalanõud, kindad, maskid, kiivrid, kõrvaklapid ja -trepid. Maalritele või enda kodu remontijatele pintsleid, rullid, pahtlilabid, kruvid, kruvikeerajad, tangid ja muu vajalik. "Värvi ja pahtlit praegu pole. Küll on riivulit ehitusvahud ja -silikoonid. Samuti mutrid ja mutrivõtmed ning mutrite padrunid. Neid pakume üksikuna ja komplektina," loetleb Anijago kaupade nimekirja. Tellitud on kääre, tange ja kirveid. Samuti vuugivahendid ja plaadilõikureid. "Meil on teemantterraga vuugikaabits ja teemantnõoriga

plaadisaag. Viimasega saad seinaplaadile lõigata augu kraanile või pistikule," näitab ta töövahendeid.

Elektrikaupu pole Sauel varem müüdnud. Kaableid ning juhtmeid praegu veel ei pakuta. Küll on saadaval lülitid ja pistikud. "Veetorusid ka veel ei müü. Küll aga liitmikke ja kraane. Kuisitid on ka näiteks puurisüdamikke ja roostevabast keermelatte," ütleb Anijago.

Mõni naljamees on soovitanud kaaslastel ehituskauplusest küsida seekleid. Võhikul võib tekkida küsimus, et kuidas on Iisraeli raha selle alaga seotud? "Seekel on metallist kinnitustarvendi ehk nn U-kujuline kinnitustarvendi, mida läbib polt. Ja meil täiesti olemas. Aga huvitav on küsida, et kuidas on Iisraeli raha selle alaga seotud? "Seekel on metallist kinnitustarvendi ehk nn U-kujuline kinnitustarvendi, mida läbib polt. Ja meil täiesti olemas. Aga huvitav on küsida, et kuidas on Iisraeli raha selle alaga seotud? "Meil on teemantterraga vuugikaabits ja teemantnõoriga

NIGEERIA NOORMEES PÜRIB EESTI KOONDISSESSE

“Ennäe, meie poiss!”

JALGPALL

Marvel Riik

marvel@harjuelu.ee

■ Ei ole igapäevane lugu, et üks Nigeeria noormees võtab üksi ette teekonna Maarjamaale, eesmärgiga saada professionaalseks jalgpalluriks. Emmanuel Testimony Odeh aga just seda tegi.

Ma vestlesin Emmanueliga 27. märtsil Keila tervisekeskuses. Intervjuu toimus suuresti eesti keeles, mida Emmanuel valdab ehk isegi üllatavalt hästi. Vahel siiski täpsustame mõnda asja inglise keeles, mis on tema emakeel.

Kui kaua Sa elasid Nigeerias?

Ma olin Nigeerias kuni ma sain 16-aastaseks ja lõpetasin keskkooli.

Miks Sa tulid Eestisse?

Vanemad lubasid mul minna ja otsida kohta, kus ma saaksin täita enda unistuse ja saada elukutseliseks jalgpalluriks. Nigeerias ei ole liigatase nii kõrge, kui võiks arvata. Tuli otsida muid võimalusi.

Millised olid sinu esimesed päevad Eestis?

Mul ei olnud mingeid plaane. Esimene asjana, kui lennujaamast väljusin, küsisin juhiseid ja sain bussiga ühe hostelini, kus ma mõnda aega viibisin. Kui pagas oli ära pandud, otsisin järgmise asjana üles lähima staadioni, kus saaks jalgpalli mängida. 16-aastasena ei olnud mul mõtet, kus elada, vaid kus mängida ja elukutseliseks jalgpalluriks saada.

“Oleksin nõus olema Eesti koondise esimese mustanahaline mängija.”

Ma tuln Eestisse täiesti üksi. Olin väga noor ega teadnud, mida tulevik toob. Mul ei olnud Eestist erilist aimu, arvasin, et siin räägitakse inglise keelt. Mu šokk oli suur, kui kuulsin, et on olemas eesti keel.

Kuidas Sa siinse eluga oled harjunud?

Algul oli raske. Mitmel ööl igatsesin enda vanemaid ja nutsin omaette. Tuli kohaneda Eesti ilmaga, õppida eesti keelt ja harjuda eesti toiduga. Söön meelsasti kartulit, aga näiteks hapukapsast ei suuda ma tänaseni süüa. Minu jaoks see haiseb.

Kas keelt oli raske õppida?

Ma mäletan, et esimesel aastal õppisin eesti keelt kuus kuud Tallinna Ülikoolis. Rohkem on aidanud sõbrad, kellega saab keelt praktiseerida. Jalgpalli mängides kuuled kogu aeg “Emmanuel, SÖÖDA!”

Mis tunne oli lund näha?

Olin Flora U17 trennis ja lund sadas ning ma küsisin treenerilt, mis see on. Öeldi, et see on lumi ja varsti on temperatuur

Emmanuel Testimony Odeh (19) on väga elurõõmus noormees, kes on enda sõnul teinud Nigeeriaga lõpparve ning tahab keskenduda uuele elule Eestis.

2x Marvel Riik

-25. Minu jaoks oli lume nägemine midagi enneolematut, aga teistele oli see ükskõik.

Talv on küll läbi, aga millal Sa kasutad soojemaid riideid?

Nagu kõik eestlased, siis kui on jaanuarikuu, nii umbes -20st.

Kus Sa praegu elad?

Elan Keila SOS Lastekülas. Käin koolis Tallinnas, õpin kristlikku usundit Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Usuteaduse Instituudis.

Kuidas Eesti meeldib?

Mulle meeldib mitte ainult Keila, vaid terve Eesti. Siinsed inimesed on rahulikud. Keila on super linn, sest siinsed inimesed on sõbralikud. Mulle meeldib ka see, et kogu aeg on vaikus.

Kui kaua Sa oled jalgpalli mänginud?

Nii palju, kui ma mäletada suudan, olen jalgpalli mänginud terve oma elu. Isa nägi, et tahan saada jalgpalluriks, mistõttu pani ta mind 5-aastasena ülemaailmsesse jalgpallikooli – Abuja (Nigeeria pealinn, kus elab ligemale 3 miljonit inimest – M. R.) Pepsi Jalgpalliakadeemia. Enne seda mängisin palli iga päev Abuja tänavatel.

Mängijana, mis on Su tugevused?

Usun, et minu jalgpalluritalent tuleb tänaval mängimisest. Kui mu isa oma nooruses mängis, oli tema suureks trumbiks kiirus, mis on ka minul. Keila JKs

Tänavu on Emmanuel mänginud Keila JK eest kolmes liigamängus. 194 minuti jooksul ei ole värvavõrk veel sahinud.

olen ma üks kiiremaid mängumehi. Mulle meeldib ette võtta kaitsjaid, neist kiirusega mööda triblada ja peale lüüa.

Kuidas on Sinu jalgpallurikarjäär siin edenenud?

16-aastasena tegin trenni Tallinnas Flora U17 poistega, siis vahetasin elukoha Keila vastu. 17-aastasena sain võimaluse mängida Keila JK duublis ja peagi juba esindusklubi eest, sest klubi juhtkonnale meeldisid minu esitused.

Olen käinud mitmes teises klubis testimisel, aga praegu on kokkulepe, et mängin vähemalt

käesoleva hooaja Keilas. Seejärel vaatame, mis tulevik toob. Kui saan FC Levadiasse või kuhugi mujale, siis lasevad mul minna. Mõne kõrgema klubi testimisele tahan ma kindlasti minna.

Kui ühel päeval peaks tulema võimalus esindada Eesti koondist, oleksin ma nõus seda tegema. Oleksin nõus olema Eesti koondise esimene mustanahaline mängija.

(Eelmisel aastal mängis Emmanuel 25 liigamängus, lüües 9 väravat. Keila JK lõpetas II liiga Lõuna/Lääne piirkonna V kohaga. – M. R.)

Kas nahavärvitõttu on tulnud ka probleeme?

Paljud ei tea, et Keilas elab üks mustanahaline. Töötan Keila Rõõmu kaubamajas kassapidajana. See on päris hea ja lõbus töökoht, kus saan inimestega suhelda. Ilmselgetel põhjustel on uudishimu minu vastu suur.

Kuid enamasti eestlased ei narri mind, sest ma räägin eesti keelt. Noorte inimestega ei ole mul mingeid probleeme. Nende saan väga hästi läbi. Kuid see-eest ütlevad vahel halvasti vanemad inimesed.

Kui nad seda teevad, siis lähen nende juurde ja ütlen viisakalt, et ma räägin eesti keelt ja saan teie sõnadest väga hästi aru. Kuuldes mind eesti keelt rääkimas, ollakse väga üllatunud ja öeldakse, et “Ennäe, meie poiss!”. Eestlased on väga õnnelikud, kui nad kuulevad mind eesti keeles rääkimas.

Viimsi JK jõudis jalgpalli karikavõistluste poolfinaali

■ 13. aprillil peeti jalgpallis Evald Tipneri karikavõistluste viimased veerandfinaalid. Harju meeskondadest on võitlustules Viimsi JK, kes kohtus Viimsi staadionil Tallinna FC Forzaga, alistades viimase kindlalt 6:1.

Marvel Riik

marvel@harjuelu.ee

Viimsi JK, kes mängib tugevuselt kolmandas liigas ehk esiliiga B-s, alustas mängu domineerivalt. Tallinna FC Forza, kes mängib liiga madalamal ehk II liigas, alustas mängu närviliselt ja kaitses eksis juba 16. minutil kui soo-

lovärava löi Karl Kane. Poolaja lõpuks oli seis 3:0.

Teisel poolajal tundis Viimsi end kindlalt ning andis initsiitivi Forzale, kes hakkas mängu aina rohkem sisse elama. Forza mängumehed said mitmel puhul ohtlikult löögile, kuid Viimsi värvavaht Lauri Randma oli tase- mel ning tõrjus kõik löögid.

Seevastu suutis Viimsi enda kontrarünnakud ära kasutada ning vastase värvasse lüüa veel kolm väravat, kuid enda puuri ei suudetud siiski puhtana hoida. Forza auvärava löi Jevegeni Tšigrinov 85. minutil.

Viimsi JK karikatee jätkub poolfinaalis, kus kohtutakse võõrsil JK Sillamäe Kaleviga.

Saalihoki Eesti meister selgub laupäeval Tartus

Paf saalihokiliiga kolmandas finaalkohtumises 9. aprillil Tartus alistas EMÜ Spordiklubi 8:5 (4:1; 2:2; 2:2) SK LINK/Saku meeskonna. Seega ei õnnestunud Saku spordimeestel meistritiitliks vajalikku kolmandat võitu saavutada.

Pühapäeval, 10. aprillil jätkati neljanda kohtumisega Kiilsi SK LINK/Saku ja EMÜ Spordiklubi kohtumine oli väga tasavägine. Viimasel viiel minutil näitas Tartu aga suurepäraselt mängu ja kallutas kaotusseisu 1:3 koguni seisuks 5:3.

Eesti meister saalihokis selgub seega 16. aprillil kell 17.00 EMÜ spordihoones, kus peetakse viies, meistritiitli otsustav kohtumine.

Küll selgus eelmisel nädalavahetusel saalihokiliiga pronkivõitja. Medalid kuuluvad TTÜ Spordiklubile, kes suutis 14 sekundit enne mängu lõppu saavutatud tabamusega alistada Sparta Team Automaailma tulemusega 10:9 (2:4; 3:1; 5:4).

Võiduvärava autoriks Oskar Salm ja söötjaks Aleks Kark. (HE)

Viimasel kümnendil aastal on staadionit suhteliselt vähe kasutatud. 1. juunil 2013 korraldati seal Keila päeva laat. Paremal on näha koolihoone.

Allar Viivik

Keilas uuendatakse staadionit

■ Linn remondib järgmise aasta kevadeks 500 000 euro eest kooli kõrval asuva amortiseerunud staadioni.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

“Projekt on valmimisjärgus. Aprilli lõpuks peab kõik valmis valmis olema. Ehitaja selgub peale hantet, mille projekti valmimise järel ka korraldame,” ütles Harju Elule abilinnapea Timo Suslov. Hiljemalt jaanipäevaks soovib linn sõlmida lepingu, et alustada sellel aastal ehitust. Kogu projekti rahastab Keila linn ja selle hind on ligi 500 000 eurot.

Staadion rajatakse Männiku pargis Keila Kooli kõrval asuva vana staadioni asemele. “Sinna mahub 300-meetrine ring ning muudki spordiga seonduvat: korvpalliplats, võrkpall, hüppelad ning kuulisektor,” loetles Suslov. Keskele rajatakse tehis-

kattega muruväljak, et seda saaks kasutada koolitundide läbiviimiseks. Jooksuradasid kokku tuleb ringile neli. Sealhulgas on 110 meetri tõkete ning 100 meetri rajad. Tööd peaksid lõppema tuleva aasta kevadel. “Eesmärk ehitusel on eelkõige koolitunnid. Sellele lisaks peab staadion jääma linnaelanikele vabase kasutusse,” selgitas Suslov.

Täismõõtemetega staadion rajati aastatel 1966-1968 toona-se koolijuhil Endel Kukneri ja kehalise kasvatuse õpetajate Elmu Puu ning Teet Oja eestvõtte kit-sa väljaku asemele. Rajatis avati 18. septembril 1968. Staadionil olid telliskivipuru kattega jooksurajad, hüppesektorid, kuulitõukepaigad ning jalgpallimuru. Aastatel 2009-2010, kui ehitati praegust koolihoonet, lõigati üks staadioninurk koos jooksuradadega ära. Terviseradadel asuv jalgpallistaadion valmis aastatel 2008-09.

Keila Tervisekeskus
OÜ pakub majutust
20le inimesele.
Keila linn, Paldiski
mnt. 17. Info [www.](http://www.keilasport.ee)
keilasport.ee või
helista 673 7637.

kuulus kollane

müüb etetellimisel (tel 503 1485, 501 7500) Hy-Line tõugu pruune ja valgeid munemist alustanud noorkanu 7 eurot / tk ning aasta munenud pruune kanu 3 eurot / tk järgmistes bussipeatustes:

LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
16.04	17.04
autojuhi tel	
5559 4530	
Ambla - - 10.40	Aegviidu 10.50
Loobu - - 11.30	Soodla - - 11.10
Kolga - - 12.00	Kostivere 11.30
Kuusalu 12.20	Aruküla - 11.50
Kiiu - - 12.30	Lagedi - - 12.10
Kehra - - 13.00	Jüri Kiriku
Alavere - 13.15	plats - - 12.30
Ravila - - 13.40	Vaida - - 12.50
Ardu - - 14.00	Kose - - 13.15
Anna - - 14.30	

Tallinna krematoorium

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringselt kogu Eesti piires. Tuhastamatus soodsaima hinnaga. Kõik matusteenused. Suurim urnivalik Eestis. Kaks kabelit ja kaks peieruumi. Telefon 623 8808 – 24h! www.krematoorium.ee

Valud kaovad, kuid mälestus jääb meie südamesse.

Kallist ema, vanaema, vanavanaema

PAULINE VAINRAUH

21.04.1916–19.08.2007

mälestavad tema 100. sünniaastapäeval
 pr. Tšekur ja pr. Pill.

TALLINNA KÜTTELADU
 —KOPLI KÜTTELADU MUUDAB NIMEI—
PUITBRIKETT, PELLETID
TURBABRIKETT, KIVISÜSI
KAMINAPUUD
TASUTA TRANSPORT
JA SOODSAD HINNAD!
 Tel 66 00 190, 51 36 999.
 Info@kutteladu.ee, www.kutteladu.ee
 Pärnu mnt 139E/7, Tallinn.

KLOOGA HARJUTUSVÄLJA KASUTUSGRAAFIK

Kuupäev	Kellaeg	Tegevus
16.–22. aprill	08.00 / 17.00	Õppus
16.–22. aprill	08.00 / 18.00	Laskeharjutus
22.–24. aprill	18.00 / 18.00	Laskeharjutus
22.–24. aprill	23.00 / 20.00	Taktikaharjutus
25.–28. aprill	08.00 / 17.00	Laskeharjutus
26.–28. aprill	09.00 / 17.00	Väliharjutus
29. aprill	08.00–17.00	Laskeharjutus

Laskeharjutus: kasutatakse tulirelvasid. Väliharjutus: kasutatakse paukpadroneid, lõhkepakette ja teisi imitatsioonivahendeid. Võidakse kasutada transpordivahendeid.

NB! Vastavalt vajadusele teostab Päästeamet harjutusväljal demineerimistöid. Harjutused toimuvad kooskõlas Keila valla heakorraseskirjaga.

Lisainfo telefon 5332 6746
 e-mail kv.tvj.klooga@mil.ee
 internet harjutusvali.mil.ee

KEILA VALLAVALITSUS TEATAB:

Keila vallavalitsus on algatanud 06.04.2016 korraldusega nr 233 Keila vallas Lohusalu külas Vahimäe tee 22 (katastritunnus 29501:001:0023), Hüübu-Jüri mets 3 (katastritunnus 29501:001:0024), Miku-Katrin (katastritunnus 29501:001:0055) kinnistutel ja lähialal detailplaneeringu ja jätnud sama korraldusega algatamata keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Planeeritavad kinnistud asuvad Keila vallas Lohusalu külas, valdavalt looduslikul rohumaal, maatulundusmaal ja elumumaal. Juurdepääs planeeringualale Lohusalu teelt algava Nabe tee kaudu ja sellelt algava Vahimäe tee kaudu. Keila valla üldplaneeringus kuulub ala tiheasustusega piirkonda. Seega on detailplaneering üldplaneeringu kohane. Planeeritav ala piirneb läänes Mäepealse kinnistuga (katastritunnus 29501:001:0223), idas Miku-Pireti kinnistuga (katastritunnus 29501:010:0056), Miku rohumaa 1 kinnistuga (katastritunnus 29501:001:0019), Miku rohumaa 4 kinnistuga (katastritunnus 29501:001:0011), Miku-Tiu kinnistuga (katastritunnus 29501:001:0015) ja Miku rohumaa 11 kinnistuga (katastritunnus 29501:001:0019), põhjas Hüübu tee 20 kinnistuga (katastritunnus 29501:001:0224), lõunas Lahepere lahega. Planeeritav ala ligikaudne pindala 4,38 ha. Planeeringu eesmärk on elumumaa kruntide (7 üksikelamut, 14 abihoonet rajamine ja 1 transpordimaa krundi) kavandamine. Planeeringu ülesandeks on ehitusõiguse määramine, liikluskorralduse ja tehnovõrkude lahendamine, keskkonnamõju hindamine ning vajalike kitsenduste määramine. Detailplaneeringu algatamisel võimalike uuringute vajadus puudub. Detailplaneeringu algatamise ja KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda tööpäeviti E, T, N 9.00–17, K 9–19, R 9–14 Keila vallavalitsuse ruumis nr 210 Paldiski mnt 21, Keila linn ja valla veebilehel aadressil www.keilavald.ee.

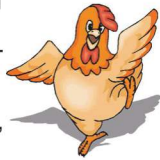
Keila vallavalitsuse 23.03.2016 korraldusega nr 180 on kehtestatud Niitvälja külas asuva Niitvälja spordiväljakud kinnistu (katastritunnus 29501:007:0410) detailplaneering.

Planeeritav ala asub Niitvälja külas Niitvälja raudteepeatusest loodes, piirnedes põhjas Tallinn-Paldiski teega 8, idas Niitvälja-Kulna teega 18, lõunas Keila-Paldiski raudteega. Kinnistu suurus on 162,49 ha. Detailplaneeringu kehtestamisega muutub osaliselt kinnistu maa sihtotstarve. Kinnistu on jagatud neljaks krundiks. Krundi 1 sihtotstarve on 100% ärimaa, suurus 2,04 ha. Krundil asuvad olemasolevad parklad ja kahekorruseline klubihoonet. Planeering ei muuda olemasolevat ehitusõigust: hoone kõrgus 9 m, hoone korruselisus 2, hoonealune pind 1650 m², hoonete arv krundil 1. Krunt 2: sihtotstarve 90% üldkasutatav maa ja 10% veekogude maa. Krundi suurus 159,81 ha. Krundil asuvad golfirajad, harjutusväljakud, tiigid, metsatukad ja spordiväljakuid teenindavad abihooned ja mobiilimast. Planeering krundi ehitusõigust ei muuda. Ehitusõiguse näitajad: hoonete kõrgus 7m, korruselisus 1, hoonetealune pind 1450 m², hoonete arv 5. Krunt 3: teemaa sihtotstarbega, pindalaga 4231 m². Krunt on moodustatud põhimaantee nr 8 Tallinn-Paldiski, Mudaaugu-Paldiski lõigu km 29,2–47,2 rekonstrueerimise eesmärgil. Krunt 4: teemaa sihtotstarbega, pindalaga 4605 m². Vajalik Niitvälja-Kulna tee nr 18 teekoridori laiendamiseks. Detailplaneering on Keila valla üldplaneeringu kohane. Juurdepääs planeeringualale Niitvälja-Kulna teelt. Teine juurdepääs alale on Tallinn-Paldiski teelt. Planeeringu elluviimisel ei kaasne keskkonnale olulist mõju, mis ületaks keskkonnataluvust.

Keila vallavalitsuse 23.03.2016 korraldusega nr 179 on vastu võetud Laulasmaa külas asuva Rannarooi 1 kinnistu (katastritunnus 29503:022:0006) detailplaneering.

Planeeritav ala asub Laulasmaa külas Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee 11399 ääres. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kinnistu jagamine kuueks üksikelamumaa krundiks, neljaks teemaa sihtotstarbega krundiks ning üheks haljasala maa krundiks, määrata ehitusõigused ja anda maa-ala tehnovõrkude ja haljastuse lahendused ning juurdepääs planeeringualale. Üksikelamu maal maksimaalne ehitusalane pind 300 m², korruselisus 2, lubatud rajada üks elamu ja 2 abihoonet. Juurdepääs planeeringualale on kavandatud Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna teelt. Detailplaneeringu elluviimisega ei avaldata olulist mõju planeeringualale ja selle lähikümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskkonnale. Detailplaneeringute materjalidega saab tutvuda Keila valla kodulehel www.keilavald.ee/kehtestatud-detailplaneeringud.

OÜ Äntu Mõis müüb laupäeval, 16. aprillil pruune, juuni lõpus munemist alustavaid noorkanu järgmistes Harjumaa bussipeatustes: 7.30 Loksa, 8.00 Kolga, 8.30 Kuusalu, 8.45 Kiiu, 9.15 Soodla kauplus, 9.30 Lilli, 9.45 Kehra turg, 10.15 Anija, 10.30 Raasiku raudteejaam, 10.45 Aruküla, 11.15 Jüri kiriku plats, 11.45 Vaida, 12.15 Kiili, 12.45 Saku 13.00 Tammemäe bensiinijaam, 13.15 Saue turg, 13.45 Keila, 14.00 Lehola, 14.15 Vasalemma, 14.30 Kaasiku, 14.45 Laitse, 15.00 Ääsmäe, 15.15 Kiisa, 15.30 Tõdva. Info ringil 5664 3113; tel 327 0206, 5664 3112,5664 3118, kodulehel www.antumois.ee.

Tegusam elu – sellest mõtteviisist juhendume iga päev, kui loome klientidele võimalusi aktiivseks ja mitmekülgseks eluks kogukonnas.

www.hoolekandeteenused.ee
www.facebook.com/hoolekandeteenused

AS Hoolekandeteenused pakub tööd tegevusjuhendajale Valkla Kodus.

AS Hoolekandeteenused Valkla Kodu asub Valkla külas Kuusalu vallas Harjumaa. Pakume ööpäevaringselt erihoolekandeteenust kohtumääruse alusel kuni 105-le psüühilise erivajadusega kliendile. Tegevusjuhendaja aitab Kodus elaval kliendil päevategevusi korraldada – toetajana (vajadusel hooldajana), eestvedajana ja õpetajana. Töö toimub päevastes (08.00–20.00) ning öistes (20.00–08.00) vahetustes graafiku alusel, vahetuse pikkus on 12 tundi.

Ootame meile kandideerijalt • vähemalt keskharidust • suutlikkust innustada tuge vajavaid inimesi ja järjepidevust nendega töötamisel • arvuti kasutamise oskust • eesti keele valdamist heal tasemel nii kõnes kui kirjas ja vene keele oskust suhtlustasemel.

Töö eeldab kõrget pingetaluvust ja head füüsilist tervist. Tööle asumisel on vajalik kehtiv tervisetõend ja kehtiva kriminaalkaristuse puudumine.

Pakume • tasuta transporti Tallinn-Valkla-Tallinn suunal • väljaõpet ja tuge töösse sisseelamisel ning hilisemaid erialaseid täiendkoolitusi • lisapuhkust 7 päeva aastas • soodsat toitlustamist töökohal.

Palun saada oma CV e-postiga natalia.guljavina@hoolekandeteenused.ee, märgusõnaks "Valkla tegevusjuhendaja", www.tootukassa.ee või www.cvkeskus.ee kaudu. Lisainfot saab tööpäeviti tel 5340 4704.

KIILI VALLAVALITSUS TEATAB:

Luige alevikus Tamme tn 9, Tamme tn 15, Tamme tn 17, Tamme tänav T1 detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalik väljapanek 09.–22.05.2016, Kiili vallavalitsuses, Nabala tee 2a

Kiili vallavalitsuse 12.04.2016 korraldusega nr 151 võeti vastu Luige alevikus Tamme tn 9, Tamme tn 15, Tamme tn 17, Tamme tänav T1 detailplaneering.

Planeeritava maa-ala suurus on ligikaudu 1,73 ha. Ehitisregistri andmetel paikneb Tamme tn 15 katastriüksusel 1 rajatis – pumbamaja (ehitisregistri koodiga 116034786, ehitisealuse pinnaga 20 m²) ja Tamme tn 17 katastriüksusel 2 rajatist – Luige piirkonna veevarustus (ehitisregistri koodiga 220620256) ja Luige piirkonna reoveekanalatsioon (ehitisregistri koodiga 220620275) ning 2 hoonet – abihoonet (ehitisregistri koodiga 120649015, ehitisealuse pinnaga 126 m²) ja üksikelamu (ehitisregistri koodiga 120573639, ehitisealuse pinnaga 254 m²). Detailplaneeringu eesmärgiks on Luige alevikus Tamme tn 9 (katastritunnus 30402:001:0004) ja Tamme tn 15 (katastritunnus 30402:001:0051) katastriüksuste kruntideks jagamine ning Tamme tn 17 (katastritunnus 30402:001:0050) ja Tamme tänav T1 (katastritunnus 30402:001:0101) katastriüksuste piiride muutmine. Detailplaneeringuga seatakse Tamme tn 9 ja Tamme tn 15 kruntidele ehitusõigus ühe kuni kahekorruselise üksikelamu ja ühe kuni ühekorruselise abihoonet ehitamiseks. Tamme tn 17 katastriüksusele ehitusõigust juurde ei kavandata. Lisaks lahendatakse planeeringualale heakorras, haljastus, juurdepääsuteed, parkimine ja tehnovõrkude varustamine.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub Kiili vallavalitsuses, Nabala tee 2a, Kiili alev, Kiili vald ajavahemikus 09.–22.05.2016.

Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda tööpäevadel Kiili vallavalitsuses või digitaalselt Kiili valla geoinfosteemil EVALD aadressil: <http://service.comap.ee/kiilivald/#/planeeringud/planeeringud/631>.

VANA BASKINI TEATRI etendused

ETENDUSTE ALGUS KELL 19.00
 Piletid müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja kohapeal!
www.vanabaskiniteater.ee

17.04. "Meie naised" Aruküla Kultuurimaja kl.18.00
 20.04. "Meie naised" Keila Kultuurikeskus
 29.04. "Meie naised" Rae Kultuurikeskus
 10.05. "Meie naised" Viimsi Huvikeskus
 13.05. "Meie naised" Kuusalu Rahvamaja
 16.05. "Meie naised" Keila Kultuurikeskus

TÕNU KILGAS,
 RAIVO METS,
 EERO SPIIT

ERIC ASSOUS
MEIE NAISED

RAIVO RÜÜTEL,
 ANNE PALUVER,
 MARIKA KOROLEV,
 KÄRT REEMANN,
 JANEK SARAPSON

21.04. "Petised" Kose Kultuurikeskus
 04.05. "Petised" Saku Huvikeskus
 06.05. "Petised" Jõelähtme Rahvamaja

JOHN PATRICK
PETISED

Kolm Harju mõisa pälvis Eesti parima tiitli

7. aprilli pärastlõunal tunnustati Eesti Mõisate Ühenduse eestvedamisel Toompea lossi Valges saalis Eesti parimaid mõisaid. Kokku anti tiitlid välja kuues kategoorias: parim mõisa-ajaloo tutvustaja, -majutus, -kööök, mõisamajanduse edendaja, kultuurimõis ja restaureerimistegu.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

Parima mõisamajutuse tiitli pälvis Padise mõis. Samanimelise kloostri kõrval asuv kompleks on hindajate sõnul suurepärase näide, kuidas ajalooliste Eesti sidemetega von Rammide perekond naases pärast mitmeid põlvkondi oma juurte juurde. Üles ehitati oma esivanematele kuulunud mõis ning hakati seal edukalt hotelli ja restorani pidama.

Tunnustus Keila-Joale

Parim restaureerimistegu tiitliga pärjati Keila-Joa loss. "Keila-Joa on üks vähestest lossi nime kandvatest mõisakompleksidest, mis lagunes ja ootas aastakümneid, et keegi tuleks ja teeks ta korda. Täna on see tähelepanuväärse ajaloo arhitektuuripärl autentselt taastatud ja rahvale avatud," seisab põhjenduses. Mõisa taastamise eestvedaja on Andrei Dvorjaninov. Alates aastast 2013 korraldatakse Keila-Joal juuni alguses vabaõhu galakontserte. Ruumides toimuvad aasta ringi kontserdid ning on avatud erinevad näitused.

Teinegi Keila vald

Parima kultuurimõisa tiitli sai samuti Keila valla mõis. "Parimaks valiti Ohtu mõis, kuna seal on juba palju aastaid korraldatud väga erinevaid kontserte, teatritendusi ja õpitube. Ohtu mõisa köögis on võimalus koos pererahvaga sööke valmistada ja hiljem tulemust koos nautida. Arhitektuur on samuti oluline – kaunist mõisaansambli restaureeritakse hoolikalt ja autentselt," seisab põhjenduses. Oluline argument Ohtu kasuks otsustamisel oli ka see, et kultuuri korraldamisega tegeleb pererahva kaks põlvkonda, kes ka ise mõisas elavad. Mõisa taastamise eestvedaja ning kultuuriürituste planeerija on Erik Laansoo.

Saue koolis peeti teatrifestivali

Eile, 14. aprillil, toimus Saue gümnaasiumis IV teatrifestival. Lisaks kodukoolile osalesid näitetrupid Laulasmaalt, Jürist ja Paldiskist.

Päeva avas Saue algklasside näiteringi etendus "Jänese Julgepüks", mille lavastas Leo Uulma. Saue põhikooli ring aga tõi Uulma juhtimisel lavale näidendi "Draakon".

Laulasmaa kooli algklasside ring mängis etendusi "Jänese ema kohvik" ja "Kavalus". Lavale seadis need Silvi Sarapuu. Paldiski põhikooli noored näitlejad esitasid aga etenduse "Kärt", mille lavastas õpetaja Enel Pärs.

Jüri gümnaasium tõi Sauele kaks etendust. Rasmus Onkel lavastas trupi Vaba Valik gümnaasiumiosale "Kolm öde ehk teekond sinna". Põhikoolile aga tüki "Pangarööv". (Allar Viivik)

ÜHE KOHA JA INIMESTE TRAAGILINE SAATUS

Võerdla küla – kadunud ja muutunud paik

Võerdla küla Jõelähtme vallas on minu jaoks oluline koht, kuigi siinset aastasada vana traditsioonilist küla-maastikku ei saa minu lapsel kunagi näha. Suur osa vanast Võerdla külast on tänaseks päevaks kadunud, muutunud nostalgiliseks paigaks; maastikuks, mida külaeluga seonduvalt enam ei ole.

Piret Pintman-Hellaste

Võerdla küla elanik

1930ndate arvepidamise järgi oli Võerdlas rikkaid suurtalusid ja väiksemaid saunikukohti, kokku 22 suitsu. /.../ Üheskoos saadi hakkama nii venelaste kui sakslaste võimu ajal. Elati üle kolhooside moodustamise ja küüditamise aeg.

Võerdla külale sai saatuslikuks Maardu fosforiid.

Oma kodude kaotuse ja fosforiidikaevanduse ajaga seotud mälestusi jagasid minuga mitmed Võerdla ja Kroodi küla endised ja praegused elanikud. Troostituse tunne, kurbus ja südamevalu väljendub nende lugudes, kes pidid minema.

Palju lihtsam ei olnud ka neil, kes jäid.

Liivi S.: "Olid eelmise sajandi kuuekümnendad. Aeg, millal Maardu kaevandused hakkasid alla neelama Võerdla, Kroodi ja Kallavere külasid. Terved külad lihtsalt kaotati ja pered pidid otsima uued elamispaigad. /.../ 1971. aasta viimasel suvel olid meil maal veel vanaisa Anton ja ema Leida. Kaev oli veest tühi, ainult ühes allikas oli vesi. Lõhkamisel lendasid kivid katusele, maja seinad olid õhukesel re-putatud. Septembris oli veel va- ja kartul maast võtta, kõik ülejäänud oli juba kolitud. Anton, kes oli elanud Samblal 84 aastat, sündinud, kasvanud, pere loonud, lapsi matnud, sõjad üle elanud, ei suutnud vaadata oma elutöö kokku lükkamist. Siis ta süda seiskuski..."

Linda V. Lepiku talust: "Meil oli kindel kolimise jutt 1967. aastal. Enne seda 4-5 aastat oli juba kombineadi (Maardu Keemiakombinaat – toim) poolt käidud kodus hindamas hooneid ja puid. Polli talu läks enne meid, ka seal enne veel vanaperemees suri. 1967. aasta aprilli algul suri meie isa. Isa oli veel kodus, matmata, kui hindajad tulid teist korda. /.../ Algusaastatel käidi ikka inimestele ütlemas, kui lõhkama hakati. Siis panime loomad lauta kinni ja läksime ise ka varju. Hiljem ei enam. Pidime ise vaatama ja end hoidma. Elektrit meil majas enam ei olnud, petroollambi valgel elasime. Kaev oli ka ammu kuiv. /.../ Mäletan, et tulime ühel ilusal suvisel pühapäeval Jõelähtme kirikust, ja la sai ikka käidud ja vaatamise eemalt, kuidas Sirkli ja meie maja olid nagu halli suitsu sees. Ju siis see diktüoneema põles."

Endla S.: "Meil Tõnul oli ka kõik üles öeldud. Maja, viljapuud ja marjapõõsad loetud ja kirja pandud. /.../ Meie vana

Võerdla küla fosforiidiaja mälestuskivi.

Piret Pintman-Hellaste

vahtra otsa pandi aparaadid ülesse, et seda radiatsiooni mõõta. Diktüoneema põles vahetpidamata. See oli õudne hais, mis tuli, kui karjääripoolt tuul oli. /.../ Suur tänu muinsuskaitse inimestele, et see asi lõpuks pooleli jäi."

Maiu P. Tõnikse talust: "Oleks võinud kaevandusjäätmed katta õhukesel mullakihi, aga seda ei tehtud. Külas koduloomade jalad jäid haigeks: luud jäid nõrgaks, liigesed paistetasi. Saastusid ka heinamaad. Talvel lambad söid seda heina, mille tulemusena hakkas neil vastu kevadet vill seljast maha tulema."

Siis panime loomad lauta kinni ja läksime ise ka varju.

Tiit T. Ületee talust: "Kui jälle lõhkama hakati, pandi isegi maanteel liiklus seisma. Mehed punaste lippudega seisid teel. Paju tee juures ja Kostivere tee otsas. Laeng tehti ikka tugev. Mitte 10 väikest, nagu ette oli nähtud, aga üks suur. Kui kuskil aknakaase katki läks, tuli kohale spetsiaalne aknaparandusbrigaad. /.../ Karjääri aladele istutati mets. Lennukitelt lasti alla mulla-turbakotid, kus sees olid

kasetaimed. Hiljem linnakoolide lapsed käisid neid allalooibituid taimi kohendamas. Männistikutega jaoks ajas traktor vao ette, sinna siis istutati."

Hall kiviõhukese karjäär, geoloogide vagunelamud ja valjuks keeratud venekeelne radiohää, aga kohe selle kõrval talumajad, aidad ja laudad, heinamaad hobuste, lehmade ja lammastega, hommikune piimaplekkide kolli, koerte haukumine ja kukkede kiremine. Praeguse Rebala muinsuskaitseala üks vanematest küladest, nüüd miljööväärtuslikuks hinnatud maastik. Selline oli minu lapsepõlvemaastik.

Mäletan vanavanemate ja ema murelikke jutuaamisi: vanaema rääkis Kallaveresse kolimisest, vanaisa näitas, kuhu meie köögiakna all hobustekopli oli jälle puurauke tegemas käidud. Alles hiljem olen hakanud taipama, milles oli asi. /.../

Vahest sattusime me tädiel lastega kõik ühel ajal vanaema-vanaisa juures olema. Salapäraseks paigaks, mis meid alati peibutas, oli karjäär. Seal olid omamoodi hallid kivid, mida sai õhukesteks kihtideks lahti võtta. Diktüoneema. Sekka mustad kiviaknad, mille küljes oli "kuld". Vanaisa nimetas seda kassikullaks. Seda me otsimas käisimegi. Kuid nagu lastega ikka, juhtus ka meil karjääris kord

tõsine õnnetus. /.../ Kallavere haiglas puhastati ja õmmeldi haavad. Kui selgus, et ma polegi kohalik laps, hakkas arst riidema – oleks nad seda enne teadnud, ei oleks nad mind ette võtnud, oleks pidanud Tallinna traumapunkti minema.

Praeguseks on mahajäetud fosforiidikaevanduse alale istutatud puud suureks kasvanud. Siin elavad rebased, metskitsed, ka põtru ja metsigu on nähtud. Lindude rändamise ajal, sügisel ja kevadel, peatuvad karjääri serval, vanadel rabaäärsetel heinamaadel ja põldudel suurte parvedena haned ja lagled, hui-kavad sookured. Kasvavad seened ja põldmarjad. Kohalik rahvas neid ei korja.

Kadunud talukohti ja lahku-ma pidanud peresid meenutab vana karjääri tee ääres mälestuskivi, millesse on raiutud tekst: "Maardu Fosforiidi kaevandamisel kadusid kodud muistsed põlvved mulla alla."

Tegu on kokkuvõttega kaastööst Eesti Rahvaluule Arhiivi korraldatud kohapärimuse kogumisvõistlusele "Minu maastikud", mis oli üks kahest esikoha vääriliseks hinnatud tööst.

Kokkuvõttesse ei ole välja kirjutatud intervjueritavate perekonnanimesid ja puuduvad sünniaastad/eluastad.

Harju Elu

AASTAL...

1956

- Kajaka kolhoos oli Tallinna mootorkalapiügi piirkonna sotsialistlikus võistluses esirinnas. Aasta esimese kvartali plaan oli täis juba 155,5-protsendiliselt (!) Kogu aasta plaan aga lubati täita 21. juuliks.
- Paldiski keskkoolile andis kohalik remonditehas üle lukksepatöö komplekti ja auto. Samuti saadi töökorras treipink.
- 14. aprillil sõitsid NLI parteijuht Nikita Hruštšov ja valitsusjuht Nikolai Bulganin visiidile Suurbritanniasse. Nad saabusid Portsmouthi 18. aprillil ristlejal Ordzonikidze. Laevasõit algas Kaliningradist. 30. aprillini kestnud visiidil kohtuti ka toona 30-aastase kuninganna Elizabeth II-ga ning peaminister A. Edeniga.

1991

- Külas käidi eksperimentaal-kombinaadi Mistra Raasiku tsehhis. Direktor Mati Vahtramäe ütles, et vaipkattega Vestra varustatakse Togliatti autotehast. Uus materjal Astra läks aga Moskva tehasele.
- Ülemnõukogu presiidium andis kolmanda omavalitsusena Harjus valla õigused Kuusalule. Otsus tehti 11. aprillil. Esimene vallavanem oli endine külanõukogu esimees Julian Patrak (1935–2003).
- Maakonna tüdrukute päev korraldati Lastetare ja Saku klubi eestvõttel Tabasalu keskkoolis. Sinna kogunesid 18 kooli esindused.
- Rootsi Norsborgi linna Rotary klubi kinkis Keila linnale 34-meetrise redeliga tuletõrjeauto. Kinki vahendas Eskiltstuna tuletõrjejuht, Eesti päritolu Märt Ellend.

2006

- Saue linnas plasttooteid valmistav AS Rotos tõi turule suurima mahutavusega polüetüleenist reoveemahuti Eestis. Settekaevu maht oli 10 kantmeetrit.
- Ülestõusmispühadeks valmis Viimsi Püha Jaakobi luteri kiriku betoonhoone.
- Saku gümnaasium oli spordimängu Bumerang põhjaregioonis parim. Mängisid Marko Noormaa, Allar Saar, Karl Leis ja Siim Vilba. Juhendas geograafia-õpetaja Kersti Vissov.
- Möödus 750 aastat Viimsi esmamainimisest. Juubelit plaaniti tähistada 12.-14. juulil. Koostati ka raamat paikkonna ajaloo kuni keskaja lõpuni.

Kuulutused

MÜÜK

• Märjade küttepude müük: valgelepp, sanglepp, kask, okaspuu, mõõduv vastavalt soovile, väiksem kogus 5 rm. Info tel 5697 5216, läänesaamees.ee

• Müüa ehituslikku saematerjali, servamata lauda, lepalauda, terrassi, voodri- ja põrandalauda. Erinevad profiilid, pikkused ja laused. Vedu tasuta. Tel 528 2268

• Müüa odavalt kandeeas viinapuid pottides. Tel 5801 5855 syntees.onepagefree.com

• Müüa taluhooned Padise vallas Pae külas. Tel 5841 7373

OST

• Ostan keskküttega korteri Laagris / Sauel / Keilas. Tel 5681 1160

• OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

TEENUS

• Alumiumkatuseredelite valmistamine. Tel 515 9155

• Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h, hind 1,09 € / minut. Vt ka ennustus.ee

• Korstnapühkija teenused ja eksperthinnangud. OÜ Potipoiss, tel 5807 2581, info@potipoiss.ee

• Korstnapühkimis- ja pottsepa litsenseeritud teenu-

sed. Akti väljastamine. Tel 5621 1560

• Külma ja tuuled tungivad tuppa? "Süstime seinad soojaks". Maja hind alates 600 €, www.therm.ee, tel 5660 6010

• Lammutustööd: väikesed majad, kuurid, katused, seinad, põrandad jne. Info tel 5697 5216, läänesaamees.ee

• Ohtlike puude aastaringne raie-, hooldus, saetööd. Katuserennide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

• Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968, 5340 2068

TÖÖ

• OÜ Atko Liinid pakub tööd bussijuhtidele. Info tel 627 2713 või 5558 5632

PLEKK-KATUS pakub

- katuseplekid,
- sileplekid,
- lisaplekid,
- plekksepatööd.

Vajadusel paigaldus.

Väga hea hind!

Tel. 506 5659, 656 5782

Kadaka tee 4, Tallinn

Reklaamipinna broneerimine ja teadete edastamine myyk@harjuelu.ee

KEVADISED JA SUVISED AIAKAUBAD VANAMÕISA KEVADLAADALT

Eelmisel aastal hoo sisse saanud Suur Vanamõisa kevadlaad tuleb ka sel aastal. 30. aprillil ja 1. mail saavad Vanamõisas taas kokku paljud istikute, käsitöö, toidu, aiatehnika, aiatarvikute ja riiete pakujad. Külalastajatele on laad avatud kell 10.00–18.00 mõlemal päeval. Sel aastal on Vanamõisas moodustatud eraldi kauplemisalad, kus igaüks saab külastada just seda ala, mis tundub huvipakkuv. Samuti on üles seatud messi ala, kus mitmed ettevõtted tutvustavad oma tegevusi ja annavad tulevaks suveks head nõu. Lisaks pakutakse erinevaid tegevusi igas vanuses lastele. Avatud on miniloomaaed uute ja vahvate tegelastega. Laadal toimuvad ka helikopteri lennud kõikidele huvilistele. 1. mail kell 15.00 esineb Stash Wyslouch String Band Ameerikast. Kuulda saab kantrit, bluegrassi ja muud traditsioonilist ameerika muusikat.

Toimumiskoht: Vanamõisa vabaõhukeskus, Saue vald

Toimumisaeg: 30. aprill ja 1. mai kell 10.00–18.00

MTÜ Vanamõisa Küla

Lisainfo: www.vabaohukeskus.ee

Kuslapuu aasta! – söödavad marjad, maitsvad hoidised!

Mida uut pakub Luige laad?

Põhjamaine pipar aeda kasvama!

Sellest saate peagi lugeda Harju Elu erinumbrist **Kevad ja aed**, mille leiavad oma ajalehe vahelt aprilli lõpul kõik Harju Elu, Jõelähtme vallalehe ja Kiili Lehe lugejad.

Viimane reklaami saatmise tähtaeg on 15. aprill!

Tiraaž on 10 000!

HARJU ELU

Reklaami avaldamiseks helista 646 2214 või saada e-mail aadressile myyk@harjuelu.ee.

Kui soovid kindlat töökohta pidevalt laienevas ettevõttes, siis tule tööle Maximasse!

Maxima logistikakeskus kutsub tööle!

Vabad ametikohad:

- koristaja
- kaubaveo inspektor
- komplekteerija (NB! tõstukijuhi load)
- transporditöölaine (NB! tõstukijuhi load)

Ettevõtte pakub:

- tasuta transporti
- tasuta lõunasööki
- motiveerivat töötasu
- motivatsioonipaketti

Võta meiega ühendust ja leiame sulle sobiva ametikoha!

Helista 5556 6491 või saada oma CV personal@maxima.ee

MAXIMA

Meil on tulevikku!

		AUTOMARK	ERAMAJA	SAMUEL ... JACKSON	DŽINN INGL K	H...JKLM	PINDALA-ÜHIK		KAARDIS- TIK		KEEM ELEMENT	M NIMI		UPSAKAS		LIND	ETY 21:00
	EUROOPA RIIK							...BC		NOOT			ÕÄÖ...		SAMUTI		
	MISTER			ROOMA 1 JÕGI AASIAS		POLIITIK		...KIOSK		(IIRI BÄND)			TEAT SÕIDUK		VOLT		
	RICHARD ... (SAKSA HELILOOJA)							LIITER		TREPI OSA					EFGH...J		ÜHESUG TÄHED
		ASESÕNA			NORD		VEREIMEJA LÕUNA- AMEERIKA RIIK					AUTOMARK					
	VALITSEJA	KÕRB AASIAS			IGOR MANG							EESTI EKSPRESS					
	MÄNGU- KAART									TEIE	NORRA LINN		LAUPÄEV	VENEMAA LINN	JUPITERI KUU	NELJAPÄEV	
	NÄITLEJA	LAUAMÄNG	... PACINO		N NIMI	PASKAL				EHITUS- MATERJAL VENEMAA JÕGI							TÖÖ- RIISTADE TOOTJA
	LAPSE- VANEM			... CLOONEY (FILMI- STAAR)		SIDESÕNA				NEW YORK SÖNN LADINA K			ANNE VEESAAR	...KIOSK		AADU MUST	TAEVAKAHE LIIKUMISTEE
	MALTA LINN						PRANTSUS- MAA LINN								PEETER ... (NÄITLEJA)		
	EUROOPA LIIT		EMIL RUTIKU			VÕÕRTÄHT				AMPER	NAATRIUM		NEW MEXICO		JÜRI ... (KUNSTNIK) RIIK EUROOPAS INGL K		
													SOUTH DAKOTA		BAIT		JOOD
	INFO	õ...õõ	... RAUD (KIRJANIK)	NÕU			... LAATS (NÄITLEJA)	RAIVO ADLAS	SIIRAS			2 X TÄHT	MAKSA- PÕLETIK	NORTH			
	JOOK				NOOT	URAAAN	ŠVEITSI LINN						EESLIIDE	VÄLJA ARVATUD		VANUS	ÜLLE KALJUSTE
	JÕGI EUROOPAS			KRISTLUS									... EENMAA (POLIITIK)	NULL	LAUSE OSA		
	MUUSIKA- LINE LAVATEOS			KLMO...			ARTO ... (POLIITIK)			ÜHESUG TÄHED							

Harju Elu kolme kuu tellimuse võitis Raili Kibena, palju õnne! Selle lehe ristsõna lahendajate vahel läheb loosi Harju Elu logoga termos-tass. Vastused saata vastus@harjuelu.ee või toimetusse Pärnu mnt 139E/11, Tallinn 11317, loosi jõuavad vastused, mis on saabunud hiljemalt kolmapäeval. Eelmise ristsõna vastus: kodumaised staarid.

ETV telekava 11.–17. aprill

18. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Maahaigla 7: Kodu mägedes
09.50 Terevisioon*
11.50 Maahommik*
12.35 Tareq Taylori Põhjamaade kokakunst: Trysil*
13.05 Hommik Anuga*
14.20 Kahekõne (subtiitritega)
14.45 Ajujaht 2016, 2/8*
15.15 Iloline inemine: Folklorist Marju Kõivupu
15.30 Rakett 69: IT Akadeemia*
16.00 Holby City haigla: Peatage kellad
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.40 Maahaigla 7: Kodu mägedes*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed: Marko
21.00 Aktuaalne kaamera. Iilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.10 Välisilma dokk: Panama dokumendid
23.00 Langus*
00.00 Ringvaade*
01.05 ERR.ee uudised

19. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Maahaigla 7: Uutele karjamaadele
09.50 Terevisioon*
11.50 Tähtsünd: Jumala rahva koduigatsus*
11.55 Prillitoos (subtiitritega)*
12.50 Osoon (subtiitritega)*
13.20 Välisilm*
13.50 Välisilma dokk: Panama dokumendid*
14.45 Kõhuhäl
15.05 Eesti nüüdiskunst: Mari Kurismaa
15.20 Esmaspäeva hommikud,

8/10: Tõde ja tagajärjed*
16.00 Holby City haigla: Lubadused
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.40 Maahaigla 7: Uutele karjamaadele*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera. Iilm
21.30 Sport
21.40 OP
22.10 Elu parim aeg
23.05 Derek
23.30 Plektrum: Merit Kopli*
00.15 Ringvaade*
01.20 ERR.ee uudised

20. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Maahaigla 7: Bussijuhi puhkus
09.50 Terevisioon*
11.50 OP*
12.20 Üks lugu: Muusik Tõnis Mägi
12.25 Narratiiv
12.55 N099 Kunstikool, 13/15
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Hercule Poirot: Rhodose kolmnurk*
14.55 Elu lugu: RAM-i laulja Vello Mäets
15.10 Suurmeistrid: Paavo Kivine
15.30 Rohke kalatuur, 4/8
16.00 Holby City haigla: Kurat meie vahel
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.40 Maahaigla 7: Bussijuhi puhkus*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera. Iilm
21.30 Sport
21.40 Foorum
22.40 Sipelgapesa. Dokfilm

00.00 Ringvaade*
01.10 ERR.ee uudised

21. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Maahaigla 7: Midagi on õhus
09.50 Terevisioon*
11.50 Pealtnägija*
12.45 Vabariigi kodanikud (subtiitritega)
13.40 Sipelgapesa*. Dokfilm
15.00 Elu parim aeg*
16.00 Holby City haigla: Põlemiseks liiga külm
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.40 Maahaigla 7: Midagi on õhus*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Ajujaht 2016, 3/8
21.00 Aktuaalne kaamera. Iilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI: Eesti Muusika Päevad
22.35 Jazziauhind 2014. Meelis Vind
23.40 Ringvaade*
00.48 ERR.ee uudised

22. aprill

06.55 Terevisioon
08.55 Maahaigla 7: Parimate kavatsustega
09.50 Terevisioon*
11.50 Kahekõne*
12.15 Kapital*
12.40 Foorum (subtiitritega)*
13.40 Euroopa laulud 2016*
14.10 MI: Eesti Muusika Päevad*
14.35 Jazziauhind 2014. Meelis Vind*
15.40 Anima tsoon: Peep Pedmanson, Valter Uusberg, Arne Vasar, Hillar Mets
16.00 Holby City haigla: Alla

ja üles
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õne 13
17.40 Maahaigla 7: Parimate kavatsustega*
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
19.35 Hyacinth Bucket
20.10 Armastus Berliinis: Tagasitulek
21.00 Aktuaalne kaamera. Iilm
21.30 Sport
21.40 Alo. Surematu
23.40 Pealtnägija*
00.30 Ringvaade*
01.04 ERR.ee uudised

23. aprill

07.30 Kosmoselendurid*
07.40 Indiaanipoiss Yakari
07.55 Tegus Timmu
08.05 Beni ja Holly' väike kuningriik*
08.15 Tuutu ja Potsu*
08.30 Tuutu ja Potsu*
08.40 Eddie ja karupätsu*
08.50 Säde, 4/10: Kardisõitja Robin
09.05 Meie inimesed: Marko*
09.30 Teaduspäevik, 4/6: Salasilm
10.00 Maahommik
10.45 Õne 13 (subtiitritega)*
11.15 Pealtnägija (subtiitritega)*
12.05 Hommik Anuga*
13.15 Klassikatähed 2016, 6/6: Finaal*
14.40 Esmaspäeva hommikud,
9/10: Keeruline masinavärk
15.20 Teel jalgpalli EM 2016 finaaltornirile, 7/12*
15.50 Jalgpalli Premium liiga: JK Sillamäe Kalev-Rakvere JK Tarvas
18.00 Ajujaht 2016, 3/8*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Loodusdokk: Sri Lanka – loodus ja inimesed, 2/3: Sri Lanka pilvemetsad
19.35 Rakett 69: Head geenid

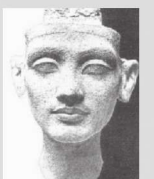
20.00 Euroopa laulud 2016
20.30 Õne 13
21.00 Aktuaalne kaamera. Iilm
21.20 Sport
21.35 Poldark, 7/8
22.35 Midsomeri mõrvad: Cooper Hilli juhtum
00.05 Derek*
00.32 ERR.ee uudised

24. aprill

07.30 Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused*
07.40 Hiir Hops*
07.50 Rüütel Rooste*
08.00 Tegus Timmu
08.10 Oktonaudid
08.25 Indiaanipoiss Yakari
08.35 Maša muinasjutud
08.45 Lastetuba: Meisterdame Mariga*
09.00 Tähtsünd: Eestlane ja piibel
09.05 Prillitoos
10.00 Hommik Anuga
11.15 Islandi taluköök
11.45 Euroopa laulud 2016*
12.15 Loodusdokk: Sri Lanka – loodus ja inimesed, 2/3: Sri Lanka pilvemetsad*
13.05 Alo. Surematu*
15.10 Jaanid. Koomiline telefilm
15.30 Hyacinth Bucket*
16.00 Midsomeri mõrvad: Cooper Hilli juhtum*
17.30 Poldark, 7/8*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Klassikatähed 2016: Finaalstide galakontsert
20.10 Hercule Poirot: Ristiku- ningas
21.00 Aktuaalne kaamera. Iilm: Nädal
21.40 Sport
22.00 Langus
22.00 Armastus Berliinis*
23.50 Kuritegu
00.51 ERR.ee uudised

Mälumäng

Kevadnemo 2016 4. mäng

2013. aasta jõuluks lõppes ühe Eesti raudteejaama renoveerimine. Esimene sealne ehitis valmis 1889, kuid see põles 1944. Viis aastat hiljem valmis suurejooneline torniga vaksal. ENSV ajal oli hoonel ka mälestustahvel V.I. Leninile, kes linnast läbi sõitis. Mis asula?
1972. aastal avati Eestis esimene tähistatud ja läbiu- ritud matkarada. Selle äärde jäävad mh Vanapagana sõ- ra- ning jalajäljed. Samuti Liivajärv ning lähedal on ka Krabi küla. Milline rada?
28. juunil 1988 alustas Moskvas tööd partei 19. kon- verents. Eelmine oli toimunud aastal 1941. Foorumi avas parteijuht M. Gorbatšov. Järgnevalt oli päevakorras ühele mehele delegaadi mandaadi andmine ning hääletus läks läbi. Kes oli küsitav mees?
- Keda või mida uurib teadus eshatoloogia?
- Eesti keeles ilmus Piibel esimest korda täielikult aastal 1739. Tänavu sai endale täieliku Piibli tõlke keel, mida räägib umbes 5,4 miljonit inimest. Nimetage see keel.
- Selle väikese saare suurus on vaid 1,7 ruutkilomeetrit, kuid on kõrgeima punktiga ehk kuni 16 meetriga Eesti laidude seas rekordimanik. Laiul on ka kuni 8-meetrine pankrannik ning koguni kaks tuletorni. Nimetage saar.
- Millise spordiala alaliigi viimased Eesti meistrid olid aastal 1993 Olga Baranova ja Rene Kapusta?

Talvemnemo 2015/2016 punktid: Allan Espenberg 168, Arvi Matvei 166, Rein Kooli 164, Tiiu Kuuskme 160, Ingrid Kuusk 131, Peeter Böckler 109 ja Tiit Elner 12. Eelmise voo vastused: 1. piimapükid, 2. Mart Raud, 3. Paljassaare, 4. Monokkel, 5. lõpetati Moskva ajavööndi kasutamine, 6. Märjamaa vald, 7. hüpiklased. Eelmise voo punktid: Ingrid Kuusk 14 (2. voor ka 14 punkti), Allan Espenberg, Tiiu Kuuskme ja Rein Kooli 14, Peeter Böckler 8.

Küsimused koostas Allar Viivik. Vastused saada allar@harjuelu.ee.

Fotolugu

JÕELÄHTME VALLAS VALITI NOORTEVOLIKOGU
Viimased viis aastat on Jõelähtme valla noored tegelnud ideega moodustada noortevolikogu. Suurem töö võeti ette aasta tagasi ja tänaseks on selgunud noortevolikogu esimene koosseis. Noortevolikogu koosseisu liikme kohale laekus kümme kandideerimisavaldust. Kandidaatide poolt said hääletada kõik 13–16-aastased noored, kelle elukoht on rahvastikuregistri järgi Jõelähtme valla ja noored, kes käivad valla üldharidus- või huvikoolis, aga ei ole valla regisr. Hääletajaid oli kokku 29 ja noortevolikokku valiti kõik kandidaadid. Noorte ametiaeg on kaks aastat, mille jooksul edendatakse noortekultuuri ja tuuakse vallavalitsuseni ja -volikoguni noorte arvamus erinevates küsimustes. (Marvel Riik, Merike Metstak)

Maikuu toob Viimsisse muusikapeo

■ 2.-7. maini korraldab Viimsi vald seitsmendat korda pop- ja jazzmuusikafestivali Viimsi JazzPopFest. Viimsi Kooli kontserdisaalis, Viimsi Keskuses ja Black Rose Pubis saab kuulda lauljaid ja muusikuid kõikjal Eestist, aga ka külalisi Norrast ja Taanist.

Festivali kunstilise juhi Arne Saluveeri sõnul on sel aastal kavas rohkem kontserte kui kunagi varem. "Lisaks Viimsi Kooli saalis asetleidvale kooride ja vokaalansamblike konkursile toimuvad muusikalised, tantsulised ja näitekunsti etteasted festivalinädala neljal argipäeva õhtul Viimsi Keskuse aatriumis. Reede õhtu toob Viimsi Kooli kontserdisaali otse Norrast kõrgetasemelise Ski Bigbändi, kes musitseerib koos omanäolise tunnustatud eesti jazzlaulja Kadri

Voorandiga. Laupäeva õhtul saab samas nautida Olav Ehala loomingut Voorandi seades ja Eesti Rahvusmeeskooi esituses," ütles Saluveer. Reede- ja laupäevaõhtut jäävad lõpetama kontserdid Black Rose Pubis, kus esi-nejateks on Kristel Aaslaid bändiga ning Ski Bigbänd koos taani jazzlaulja Majken Christianse- niga.

Viimsi JazzPopFesti kooride ja vokaalansamblike konkursil osaleb 17 kollektiivi Viimsist, Tallinnast, Tartust, Viljandist ja Pölvast. Festival teeb koostööd Georg Otsa nim Tallinna Muusikakooliga, mille õpilased mängivad festivali bändis ning saavad praktikakogemuse helindajana. Pikaajaline koostöö seob festivali Jazzkaare peakorraldaja Anne Ermiga, kes osaleb ka sel aastal konkursi žürii töös.

Festivali programmiga saab tutvuda lehel www.viimsivald.ee/jazzpopfest ja Facebookis. (HE)

Juristi nõuanne

Olen olnud kahe lapsega järjestikku lapsehoolduspuhkusel ning nüüd plaanin tagasi tööle minna. Suhtlesin tööandjaga ning ta ütles, et kui naasen, siis kohaldatakse mulle uut katseaga ja ma saan väiksemat töötasu, kuna olen kaua eemal olnud ning mind peab uuesti välja õpetama.

Vastab Tööinspektsiooni töösuhete nõustamistalituse juhataja Anni Raigna :

Lapsehoolduspuhkuse katkestamise või lõppemise järel on töötaja õigus samale tööle ja töötasule, milles oldi tööandjaga kokku lepitud enne puhkusele jäämist. Kui asutuses on toimunud üldine palgatõus, peab seda kohaldama ka töötajale, kes viibis lapsehoolduspuhkusel.

Katseaja uus kohaldamine ei ole seaduse mõttega kooskõlas. Kui töötaja on rasedus- ja sünnituspuhkusel ja lapsehoolduspuhkusel, siis tema töösuhete ei katke. See, et töötaja kasvatab kodust last või lapsi, ei tähenda automaatselt seda, et ta tööle naastes enam ei kvalifitseeru. Kui asutuses ongi toimunud olulised muutused, siis on tööandjal kohustus ka lapsehoolduspuhkusel viibinud töötajat koolitada, samamoodi nagu ta on koolitanud teisi töötajaid. Töösuhetes on katseage ette nähtud töösuhete alguses ning võib kesta kuni neli kuud alates tööle asumisest.

Seega lapsevanemaks olemine ja perekondlike kohustuste täitmine ei saa olla aluseks töötaja töötasu vähendamiseks või uue katseaja kohaldamiseks. Kui tööandja ühepoolsetel tingimustel kehtestab, võib tegemist olla diskrimineerimisega. Diskrimineerimise äratundmiseks tasub tutvuda soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kodulehega www.vordoisusvolinik.ee/vordne-kohtlemine/lapsevanemaks-olemine-ja-perekondlikud-kohustused/.

LAGERAJET RIIGIMETSAS SEL AJAL EI TEHTA

Masinad vaikigu – täna algab metsades linnurahu

LOODUS

Andres Tohver

andres@harjuelu.ee

■ 15. aprill on see päev, millest alates ei tohi riigimetsades kaks kuud suuremahulist lageraiet teha. Teemat selgitab Meelis Uustal Säästva Eesti Instituudist.

Andres Tohver

andres@harjuelu.ee

Mida linnurahu endast kujutab?

Meelis Uustal: Riigimetsa Majandamise Keskus kuulutab välja kahe kuu pikkuse perioodi, kui nad ei teosta lageraiet, et säästa lindude elusid, kes parasjagu pesitsevad; aga samal ajal säästa ka metsi, sest kevadisel ajal on nii ehk naa väga tülikas metsa raiuda.

Millal säärane kena traditsioon nagu linnurahu alguse sai?

2002. aastal. Sellest ajast peale on sellega ühinenud ainult RMK. Kindlasti oleks väga mõistlik, kui ka erametsaomanikud ja metsafirmad linnurahuga ühineksid ja sellest ka teada annaksid.

Mõtleme nüüd lindude peale. Palju linde Eestis üldse kokku pesitseb?

On antud sellised hinnangud, et kaheksa miljonit paari pesitseb metsades.

Metsalinde on meil kuskil sada liiki, kes vajavad rohkemal või vähemal määral mingisugust metsatüüpi, kus pesitsevad.

Miks algab linnurahu just 15. aprillil?

Tegemist on teatud tüüpi kompromissiga. Ornitoloogide seisukoht oli, et kõige mõistlikum oleks, kui raierahu kestaks 1. aprillist 31. juulini, sest lindudel on pesitsemisaeg erinev ja ka pesituskestus on erinev.

Kui praegu kestab raierahu 15. aprillist 15. juunini, siis loomulikult ei kata see ära kogu lindude pesituspäeva ja tegelikult mitmed raietele, mürale ja häirimisele tundlikud linnuliigid jäävad selle kahe kuu perioodi seest välja. Nad kas alustavad pesitsemist varem või lõpetavad hiljem.

Kui palju on linnurahu aidanud kaasa lindude arvukuse tõusule?

Selliseid uuringuid ei ole minu teada tehtud. Loogiline järeldus oleks see, et paljud linnuliigid on saanud selle üürikese aja jooksul ikkagi pesitseda ja loodetavasti õnnestunud.

Mis saab metsameestest, kes RMK metsades linnurahu riku- vad?

Ma arvan, et see on küsimus keskkonnainspektsioonile, kas nende jaoks raierahu on miski, mille järgimist nad jälgivad. Tegemist on vabatahtlikult võetud kohustusega. Ilmselt kui raierahu rikutakse, siis kardetavasti ei

Kotkad Padise vallas.

Metsis Padise metsades.

2x Jüri Jõepera

Arvamus

Ka kaitseministeeriumile kuulub metsa

- Keskkonnaameti metsahoiu spetsialist Toomas Rebassoo sõnul on Eestist metsaga kaetud 51,1%. "RMK majandada olev keskkonnaministeeriumi valitsetav riigimets moodustab sellest 38%, lisaks tegeleb RMK asutustega sõlmitud kokkuleppe alusel kaitseministeeriumi valitsetava riigimetsa majandamisega ning korraldab metsa majandamist jätkuvalt riigi omandis olevat (reformimata) maal – kokku ligi 50% metsa pindalast," ütleb ta.
- Harjumaal metsasuse protsent on 51,5, mis sisuliselt katub Eesti keskmisega. "RMK metsasid on nendest 33%, lisaks jällegi kaitseministeeriumi valitsetav riigimets ja jätkuvalt riigi omandis olevad maad – kokku pea 50%," ütleb Rebassoo.
- Harjumaal on kaitse alla võetud erinevaid metsatüüpe ja kooslusi. "Suuremad metsakaitsealad on Põhja-Kõrve- maa looduskaitseala, Nabala-Tuhala looduskaitseala, Suurupi looduskaitseala, Muraste looduskaitseala jpt. Harjumaale ulatuvad Lahemaa rahvuspark ja Kõrvemaa maastikukaitseala. Sõltuvalt vajadusest ajakohastatakse ja muudetakse olemasolevate kaitsealade kaitse-eeskirju, kohendatakse välispiiri ja tsoneeringut. Uusi kaitsealasid ei ole Harjumaal hetkel kavas moodustada," lisab Rebassoo.

Milliseid meetmeid peaks Eesti metsalindude kaitseks veel rakendama?

Siin tuleb ennekõike lähtuda liigispetsiifiliselt. Kui vaadata,

millised metsalinnud on meil kõige rohkem ohustatud, siis need on just sellised linnud, kes vajavad vanu metsi ja vanu okas-

puudega metsi. Tuleks vaadata, kas on veel Eestis selliseid väärtuslikke vanu puustusid, mida tasub säilitada ja kaitse alla võtta.